

T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNE
YÖNELİK TUTUMLARI İLE DERS BAŞARILARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ:
KANDIRA İLÇESİ ÖRNEĞİ

Mina Bal Köyünü

Zonguldak 2012

T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNE
YÖNELİK TUTUMLARI İLE DERS BAŞARILARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ:
KANDIRA İLÇESİ ÖRNEĞİ

Hazırlayan
Mina Bal Köyönü

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Soner Yavuz

Zonguldak 2012

T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında 2009528204010 numaralı Mina BAL KÖYÖNÜ' nün hazırladığı **“İlköğretim Öğrencilerinin İngilizce Dersine Yönelik Tutumları İle Ders Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kandıra İlçesi Örneği”** konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 25/05/2012 Cuma günü saat 11:00'de yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

Başkan

Doç. Dr. Soner YAVUZ (Danışman)

Üye

Yrd. Doç. Dr. Meltem ATABAY

Üye

Yrd. Doç. Dr. Gürkay BİRİNCİ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2012

Prof. Dr. Güven MURAT
Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum	: ZKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı
Tez Başlığı	: İlköğretim Öğrencilerinin İngilizce Dersine Yönelik Tutumları İle Ders Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kandıra İlçesi Örneği
Tez Yazarı	: Mina Bal Köyünü
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Soner Yavuz
Tez Türü, Yılı	: Yüksek Lisans Tezi, 2012
Sayfa Adedi	: 46

Türkiye’de, pek çok ülkede olduğu gibi dil eğitimi erken yaşta başlatılmakta ancak istenilen başarı elde edilememektedir. Bu durumun temelinde kalıtsal, çevresel veya sosyoekonomik etkenler yatabileceği gibi kaygı, dil öğrenmeye ilişkin tutumlar gibi psikolojik etkenler de bulunabilmektedir. Bu araştırmada, ders başarısı üzerinde etkili olduğu düşünülen İngilizce dersine yönelik tutumlar incelenmiştir.

Bu araştırma Kandıra ilçesindeki ilköğretim okullarının 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarından 895 öğrenciyi kapsamaktadır. Öğrencilerin derse yönelik tutumları ile ders başarıları arasındaki ilişkiyi gözlemleyen bu çalışmada, kesitsel araştırma deseni kullanılmış ve veriler anketler aracılığıyla elde edilmiştir.

Araştırma bulguları, 8. sınıf öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının, başarılarını; diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre daha fazla etkilediğini göstermektedir. Diğer sınıf düzeylerine göre 4. sınıf öğrencileri daha olumlu tutumlara sahip olmalarına rağmen, 4. sınıf öğrencilerinin tutumları ders başarılarını en az seviyede etkilediği görülmüştür. Cinsiyet bazında karşılaştırıldığında, kız öğrenciler daha olumlu tutumlara sahiptir ve ders başarısı açısından tutumlar kız öğrencilerde daha etkilidir.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Dil Tutumları, Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenimi

ABSTRACT

Institution	: ZKU Institute of Social Sciences, Department of Curriculum and Instruction
Title	: Investigating The Relationship Between Primary School Students' Attitudes Toward English Lessons and Their Academic Success
Author	: Mina Bal Köyönü
Advisor	: Assoc. Prof. Soner Yavuz
Type of Thesis, Year	: MSc. Thesis, 2011
Total Number of Pages	: 46

As it is implemented in many countries, in Turkey, language education is started at early ages in Turkey but cannot achieve expected success. On the basis of this failure, as there could lie hereditary, peripheral or socio-economic determinants; there could be psychologic determinants like anxiety, and attitudes toward learning language. In this study, students' attitudes toward learning English, which are considered to be effective on academic success, is investigated.

This research includes 895 students from 4th to 8th grades of four primary schools in Kandira. In the research, which observes the relationship between students' attitudes toward English lesson and their academic success in this lesson, cross-sectional research design is used and data is collected through questionnaires.

Findings of this study indicates that attitudes of 8th grade students affect their academic success more than the other grades. Although, among other grades, 4th grade students have the most positive attitudes toward English lessons, it is found out that their attitudes affect their academic success at the lowest degree. When compared with the boys, girls have more positive attitudes and their attitudes are more effective in terms of academic success.

Keywords: Attitude, Language Attitudes, Learning English As a Foreign Language

ÖNSÖZ

Yabancı dil bilmek, günümüzde insanları ve ulusları birbirine yakınlaştıran bir özelliktir. Ülkemizde de üzerinde durulan ve bireylerin kazanması beklendiği yetilerdendir. Birey açısından farklı kariyer fırsatları elde edebilme, diğer ulusların ve kendi ulusunun kültürünü daha iyi anlayabilme, açık fikirli olma ve farklı dünya görüşlerine daha saygılı olabilme gibi imkânlar tanımaktadır.

Yabancı dilin bireysel ve toplumsal açıdan getirilerini göz önünde bulunduran devletler eğitim sistemlerine yabancı dil eğitimi dâhil etmişlerdir. Türkiye’de de ilköğretimin I. kademesinden başlatılarak yüksek öğretime kadar -en yaygın öğretilen dil İngilizce olmak üzere- yabancı dil eğitimi verilmekte fakat olumlu sonuçlar elde edilememektedir. Bu başarısızlıkta etken olan unsurlardan birinin, bireylerin yabancı dil öğrenmeye yönelik geliştirdikleri tutumlar olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma, öğrenmede “tutum” faktörünün öneminin belirlenerek eğitim - öğretim sürecinin kalitesini artırmaya katkıda bulunabilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma bulgularının, ilgili alanda yapılacak ileriki çalışmalara ışık tutacağı ümit edilmektedir.

Tezin hazırlanma sürecinde, desteğini ve yardımlarını ve esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Soner YAVUZ’a ve bugüne gelmemde katkısı olan, haklarını ödeyemeyeceğim tüm hocalarıma çok teşekkür ederim.

Hayatım boyunca, bana her türlü destek ve yardımda bulunan ve güvenen kardeşim Şeyda, babam Mehmet BAL ve annem Berrin BAL’a; her zaman olduğu gibi çalışmalarım da bana yardımcı olan hayat arkadaşım Fatih KÖYÖNÜ’ye; lisans eğitimimde olduğu gibi tez hazırlama sürecinde de manevi desteğini esirgemeyen dostum Handan ÖZDEMİR’e ve yüksek lisans eğitimime devam etmemde bana yardımcı olan halam Saniye YAYALAR’a teşekkürü bir borç bilirim.

Mina BAL KÖYÖNÜ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Araştırmanın Ana Problemi ve Alt Problemleri.....	2
1.1.2. Araştırmanın Sayıtları	2
1.1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	2
1.1.4. Araştırmanın Amacı	3
1.1.5. Araştırmanın Önemi.....	3
1.1.6. Kavramsal Çerçeve	3
1.1.6.1. Dil	3
1.1.6.1.1. Yabancı Dil	4
1.1.6.1.2. Yabancı Dil Eğitiminde İngilizcenin Önemi	5
1.1.6.1.3. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Tarihi	6
1.1.6.1.4. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitiminde İngilizcenin Yeri.....	7
1.1.6.2. Tutum.....	8
1.1.6.2.1. Tutumu Oluşturan Öğeler	9
1.1.6.2.1.2. Duyuşsal Öğeler.....	10
1.1.6.2.1.3. Davranışsal Öğeler.....	10
1.1.6.2.2. Tutumun İşlevi	10
1.1.6.2.3. Tutumun Oluşumunu Etkileyen Faktörler	13
1.1.6.2.4. Tutumun Özellikleri	13
1.1.6.2.5. Tutumun Ölçülmesi.....	14
1.1.6.2.6. Konuyla İlgili Yapılan Araştırmalar	16

2. YÖNTEM.....	21
2.1. Araştırmanın Yöntemi.....	21
2.2. Evren ve Örneklem.....	21
2.3. Veri Toplama Aracı.....	22
2.4. İşlem Yolu	23
2.4.1. Güvenirlilik Katsayısı	23
2.4.2. Korelasyon Analizi.....	25
3. BULGULAR.....	26
3.1. İngilizce Dersine Yönelik Tutum ile Ders Başarısı Arasında Sınıf Düzeyi Açısından Bir Farklılık Var Mıdır?.....	26
3.1.1. İngilizce Dersine Yönelik 4. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki	26
3.1.2. İngilizce Dersine Yönelik 5. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki	27
3.1.3. İngilizce Dersine Yönelik 6. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki	28
3.1.4. İngilizce Dersine Yönelik 7. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki	29
3.1.5. İngilizce Dersine Yönelik 8. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki	30
3.2. İngilizce Dersine Yönelik Tutum ile Ders Başarısı Arasında Bir İlişki Var Mıdır?31	
3.2.1. Tüm Sınıflar Düzeyinde Tutumlar ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki ...31	
3.3. İngilizce Dersine Yönelik Tutum ile Ders Başarısı Arasında Cinsiyet Açısından Bir Farklılık Var Mıdır?.....	34
3.3.1. Cinsiyete Göre Tutumlar ve Ders Başarıları Arasındaki İlişki	34
SONUÇ	36
KAYNAKÇA	40
EKLER	45
Ek 1: İngilizce Dersine Yönelik Tutum Anketi.....	45

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1: Tutum çıkarımında bulunmak için değerlendirilebilecek davranışlar	16
Tablo 2.1: Ankete Katılan Öğrencilerin Sınıf Düzeyinde Sayı ve Yüzdeleri	22
Tablo 2.2: Maddeler Çıkarıldığında Testin Alacağı Güvenirlik Değerleri.....	24
Tablo 3.1: İngilizce Dersine Yönelik 4. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları	26
Tablo 3.2: İngilizce Dersine Yönelik 5. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları	27
Tablo 3.3: İngilizce Dersine Yönelik 6. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları	28
Tablo 3.4: İngilizce Dersine Yönelik 7. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları	29
Tablo 3.5: İngilizce Dersine Yönelik 8. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları	30
Tablo 3.6: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Düzeyinde İngilizce Dersine Yönelik Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki ve Tutum Puanı Ortalamaları.....	31
Tablo 3.7: Sınıf Düzeyleri Bazında Tutum-Ders Notu İlişkisi Değerleri ve Tutum Puanı Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	33
Tablo 3.8: Cinsiyet Bazında Tutum- Ders Notu İlişkisi Değerleri ve Tutum Puanı Ortalamaları.....	34

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Günümüzde yabancı dil öğrenme ihtiyacı her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır. Ülkelerin uluslararası ilişkilerini, sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda daha ileri götürmek için yabancı dil bilen insanlara ihtiyaç vardır. Günden güne artan uluslararası ilişkiler, ulusların kendi ana dilleriyle iletişim sağlamalarını yetersiz kılmakta ve bu nedenle diğer ülkelerin dillerini öğrenme gereksinimi ile ortaya çıkmaktadır (Demirel, 2010: 3).

Yabancı dil öğrenmeye duyulan ihtiyaca paralel olarak küreselleşen dünyada teknoloji ve bilimin ortak dili haline gelmiş İngilizceyi öğrenmek ve etkin bir şekilde kullanabilmek bir gereklilik olarak görülmektedir. Eğitim programları, öğretim yöntem ve teknikleri ile eğitim araç ve gereçlerinin teknolojik gelişmeler açısından ele alınarak evrensel ölçülerde düzenlenmesi, eğitimin her kademesinde iyi bir yabancı dil öğrenilmesini sağlayıcı ortamın hazırlanması devletlerin eğitim çalışmalarının temel taşlarından birini oluşturmaktadır (Koydemir, 2001). Gelişmekte ve gelişmiş olan pek çok ülkenin yaptığı gibi Türkiye de Milli Eğitim Sistemi'ne yabancı dil öğretimini dahil etmiş ve öğrenmede kritik dönemin önemi göz önünde bulundurarak ilköğretimin I. kademesinde yabancı dil öğretiminin başlatılmasını öngörmüştür (Işık, 2008).

Ülkemizde İngilizce öğretiminin temel amacı, bireylerin diğer ülke vatandaşlarıyla anlaşmalarını sağlamak için ortak bir dili etkin olarak kullanmalarına hizmet etmek ve bu sayede ülkemizin politik, bilimsel, askeri, ekonomik ve sosyal alanlarda hak ettiği ileri düzeye çıkmasını kolaylaştırmaktır (MEB, 2006).

Yabancı dilde ders yükü ilköğretimin ilk yıllarından itibaren yükseköğretime kadar kademeli olarak artırılmaktadır. Bununla beraber olumlu yönde gelişeceği düşünülen ilgi ve dolayısıyla hedef dili kullanmadaki başarı çoğu kez beklentileri karşılar düzeye ulaşamamaktadır. Araştırmalar sonucu elde edilen bulgular, istenilen başarının elde edilememesini ailenin eğitim düzeyi, sınıfların yeterli görsel işitsel

araç-gereç ve teknolojik donanıma sahip olmayışı, dil öğrenme amaçlarının yeterince açık ifade edilmemiş olması gibi bireyin dışında ya da dil öğrenmeye yönelik ilgisizlik, gerekli bulmama, öğrenemeyeceğine dair kaygı gibi içsel etkenlere dayandırmaktadır.

1.1.1. Araştırmanın Ana Problemi ve Alt Problemleri

Araştırmanın ana problemi “İlköğretimde İngilizce dersi görmekte olan 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin İngilizce derslerine yönelik tutumları ile ders başarıları arasındaki sınıf düzeyi ve cinsiyet açısından bir farklılık var mıdır?” belirlenmiştir. Bu ana problemin çözümü için aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir;

1. İngilizce dersine yönelik tutum ile ders başarıları arasında sınıf düzeyi açısından bir farklılık var mıdır?
2. İngilizce dersine yönelik tutum ile ders başarıları arasında cinsiyet açısından bir farklılık var mıdır?
3. İngilizce dersine yönelik tutum ile ders başarıları arasında bir ilişki var mıdır?

1.1.2. Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırma örneklemini oluşturan 895 ilköğretim öğrencisinin yaş, cinsiyet ve sınıf düzeyine ait bilgilere doğru ve anket maddelerine, duygularını yansıtan seçeneği uygun bir biçimde işaretleyerek yanıt verdikleri varsayılmaktadır.
2. Seçilen örneklemin evreni temsil gücüne sahip olduğu varsayılmaktadır.

1.1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma Kocaeli’nin Kandıra ilçesi merkezindeki ilköğretim okulları ile sınırlıdır.
2. Araştırma, duyuşsal alanda derse yönelik tutumla ilgili hazırlanmış 24 maddelik ölçek ile sınırlıdır.

1.1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ilköğretimde İngilizce dersi görmekte olan 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin İngilizce derslerine yönelik tutumları ile ders başarıları arasındaki ilişkiyi sınıf düzeyi ve cinsiyet açısından belirlemeyi amaçlamaktadır.

1.1.5. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ilköğretim öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarının ders başarıları üzerindeki etkisinin incelenmesi ve tutumların olumlu yönde değiştirilerek eğitim kalitesinin artırılması açısından önem taşımaktadır.

Bireyler, eğitim süreçleri ve mesleki yaşamları süresince İngilizceyi yeterli bir biçimde kullanmaya gereksinim duyacaklardır. Milli Eğitim Sistemi, bireyleri bu süreçlere daha donanımlı hazırlayabilmek için ilköğretimin alt basamaklarından başlayarak yabancı dil eğitimi vermektedir. Daha etkili yöntem ve teknikler kullanılıyor, yaş düzeylerine uygun daha renkli materyallerden yararlanılıyor olmasına rağmen başarı hedeflenen düzeye ulaşamamaktadır. Bu noktada, yabancı dil öğrenmede diğer öğrenmelerde olduğu gibi ilgili ve istekli oluş gibi duyuşsal etkenlere yönelmek gerekmektedir.

Yabancı dil eğitimi ve eğitimin verimi ile ilgili araştırmalarda öğretim teknikleri üzerine durulurken, öğrenmeyi etkileyen bireysel, sosyal ve hedef dili öğrenmesi beklenen toplumun yapısı daha az araştırmanın konusu olmaktadır (Karahan, 2007: 74). Eğitimde, teşhis edilmesi ve müdahale edilmesi güç olan başarı etkenlerinden biri duyuşsal faktörlerdir. Kaygı, motivasyon, stres, tutumlar kontrol altında tutulabildiğinde başarıyı artıran faktörlerden sayılabilir olmasına rağmen, bunların kontrol altına alınabilmesi güç ve bir o kadar da öğretmenin alanına hakimliği, veliyle ve öğrenciyle ilişkisinin düzeyine de bağlı olabilmektedir.

1.1.6. Kavramsal Çerçeve

1.1.6.1. Dil

Dil, insanoğlunun varoluşunun başlangıcından itibaren olgu, nesne, fikir ve duygularını ifade etmek için farklı sesleri bir araya getirerek oluşturdukları kişiler

arası iletişim aracıdır. Geçmişten bu yana pek çok araştırmaya konu olan dil farklı biçimlerde yorumlanmış ve tanımlanmıştır.

Sapir (2006: 4) dili “Fikir, duygu ve istekleri, semboller yoluyla bilinçli olarak -içgüdüsel olmayan bir şekilde- sadece insana özgü olan aktarma yolu” olarak tanımlamaktadır.

Finegan (2012: 25)’a göre dil, “Birbiriyle iletişim kurmak için insanlar tarafından oluşturulmuş bilinçli sesler topluluğudur.”

Barber (2000: 2)’a göre “Dil, malzemesi ses olan bir işaretleme sistemidir ve temelde konuşulabilir olandır. Yazı dili ikincildir ve türetilmiştir.”

Pılandı (2004: 2)’ya göre ise dil “Bilinmeyen zamanlarda ortaya çıkmış, insanlar arasında iletişimi sağlayan bir işaretler sistemi, kendine özgü yasaları olan ve bu yasalar çerçevesinde gelişen, seslerden örölü çok yönlü sosyal bir kurumdur.”

Algeo (2010: 2) dili, iletişimi sağlayan ses işaretleri sistemi şeklinde ifade etmektedir.

“İletişim” farklı yönleriyle ele alınıp farklı biçimlerde ifade edilmesine rağmen dille ilgili tanımlamalar için ortak kavramdır. Bireylerin kendi arasında ve toplumla iletişimlerini sağlamada ana dil önemli bir yere sahiptir; ancak küreselleşme sürecindeki dünyada, uluslararası ilişkilerin yürütülmesini sağlayan temel öge yabancı dildir. Toplumlar tarih boyunca dillerine önem vermiş ve aynı zamanda diğer toplumlarla iletişim için o toplumların dillerini öğrenme gereksinimi duymuşlar, kendi dışındaki toplumların dillerini öğrenmek için çeşitli yollar denemişlerdir (Sevinç, 2006: 17). Bu durum, devletlerin vatandaşlarına en az bir yabancı dili etkin bir şekilde kullanabilmeleri için eğitim süreçlerine dil eğitimini de dahil etme gerekliliğini beraberinde getirmiştir.

1.1.6.1.1. Yabancı Dil

Bireyin kendi toplumundan olmayan insanlarla iletişimini sağlayan araç yabancı dildir. Bir ülkede resmi ilişkileri yürütmek ya da iletişim kurmak amacıyla

yabancı bir dil kullanılamaz. Yabancı dil edinimi bilinçli ve planlı bir öğretim süreci sonunda, o dili ana dil olarak edinmiş ya da yabancı dil olarak öğrenmiş bireylerle iletişimi sağlayabilecek seviyede edinilmektedir (Karapirinler, 2006; 8).

Uluslar arasındaki mesafelerin azalması ve bireyler arasındaki ilişkilerin karmaşıklaşması, dünyayı çeşitli milletlerden bireylerin kolaylıkla ilişki kurduğu ve bir araya geldiği küresel bir köy haline dönüştürmüştür. Bu durum dünyanın bir gerçeğidir ve sınırlar her geçen gün ortadan kalkmaktadır. Yabancı dil bilme gereksinimi toplumlar arası ilişkilerin yoğunluk kazanması ve kitle iletişim araçlarının gelişmesine paralel olarak artış göstermektedir (Özsoy, 2003: 156).

Bir ulus, yabancı dil öğrenmeyi talep ediyorsa; yahut bir devlet vatandaşlarından herhangi bir yabancı dili kullanabilecek yeterliğe sahip olmasını istiyorsa; o dil üstün bir bilim ve kültür dili olarak görmektedir (Özdemir, 2006: 29). Türk Milli Eğitim Sistemi –pek çok ülke gibi- bilimsel, kültürel, ticari, teknolojik ve ekonomik alanlarda yetkinliği kabul gören İngilizcenin yaygın olarak ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında bireylerin dili doğru ve uygun olarak kullanabilecek düzeyde öğretilmesini öngörmektedir.

1.1.6.1.2. Yabancı Dil Eğitiminde İngilizcenin Önemi

Tarih boyunca bazı diller, aynı dili konuşmayan insanlar tarafından yaygın olarak kullanılmıştır. Geçmişte yer ve zamana bağlı olarak Latince, Fransızca, Rusça ve Yunanca ortak dil –Lingua Franca- olarak insanlığa hizmet etmişlerdir. Yaklaşık 50 yıldır ortak dil olarak kullanılan dilin İngilizce olduğu yadsınamaz bir gerçektir (Trimnell, 2005: 16-17).

Bugün ortak dil olarak kabul edilebilecek İngilizce için “Bilimsel, teknolojik, tarımsal, kültürel, edebi, politik ve ekonomik alanlarda dünyaya açılan tek pencere niteliği taşır” demek yanlış olmayacaktır. Yabancı dil olarak İngilizce; bilgi toplumuyla birey arasında bir köprü niteliği taşımaktadır (Tiwari, 2008: 5-6). Bunların yanı sıra Jeremiah (2005)’e göre yeni bir dil öğrenmek diğer insanlarla iletişimi kolaylaştırmasının yanı sıra bireysel farklılıklara saygı duymayı da öğretmektedir. Yeni bir dil öğrenmek, sadece o dilin dilbilgisi yapısını veya o dile ait

kelimeleri öğrenmek anlamına gelmemektedir. Dil öğrenilirken o dili konuşan toplumun kültürü ve dilin konuşulduğu coğrafyaya ait bilgiler edinilmektedir. Bu da dil öğreniminin çok boyutlu yapısına dair ipuçları vermektedir.

Yabancı bir dil, dünyaya açtığı kapı aracılığıyla kişiye yabancı kültürleri tanıyabilme, anlayabilme, kendi kültürünün bilincine varabilme ve ufkunu genişletme olanağı sunar. Doğru verilen bir yabancı dil eğitimi öğrencilerin evrensel duygu ve düşüncelerle yetiştirilmesine, kendi kültürünün dışındaki kültürleri tanıyıp anlamasına ve zamanla barışçıl bir dünya görüşüne sahip olmasına katkıda bulunacaktır (Aküzel, 2006:3).

İngilizcenin kullanımının günden güne yaygınlaşmasının temel sebeplerinden biri İngiltere'nin 19. yüzyıl sonuna doğru zirveye ulaşan sömürgeci gücü; bir diğeri ise dünyada bu dilin en fazla kullanıldığı ülke olan Amerika Birleşik Devletleri'nin 20. yüzyılda ekonomik güç olarak dünyaya hükmetmesi olarak görülebilir. Amerika'nın siyasi ve ekonomik anlamda kontrolü elinde bulunduruyor olması da o ülkeye dili özgürce yayma fırsatı tanımıştır (Crystal, 2003: 59-60).

Hindistan, Yeni Zelanda, Kanada, Filipinler gibi pek çok ülkede *ikinci yabancı dil* olarak konuşulan İngilizce, yine pek çok ülkede eğitimi en yaygın olarak verilen yabancı dildir. Türkiye'de de eğitimin ücretsiz olduğu devlet okullarında ve özel okullarda öğretimi en yaygın olarak verilen dil İngilizcedir.

1.1.6.1.3. Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Tarihi

Arapça ve Farsça, Cumhuriyet öncesi, Osmanlı'da ortaöğretim ve yükseköğretim dengindeki okullarda ağırlıklı olarak eğitimi verilen yabancı dillerdir. Yabancı dil olarak Arapça ve Farsça edebi açıdan dile katkıda bulunmuş olsalar da, bilimsel, askeri, ticari ve ekonomik boyutlarda gerçekleşen yeniliklerin takibi ve geliştirilmesinde yetersiz kalmıştır (Işık, 2008:2-3). Bu durum eğitim alanında yenilenme çabalarına hız kazandırmış ve devlet tarafından batı tarzı devlet okulları ve özel okullarda yabancılar tarafından da iyi bir yabancı dil eğitimi verilmeye başlanmıştır. Sonraki yıllarda ülke bütünlüğüne zarar verdiği düşünülen azınlık

okulları ve özel okullar da yine Cumhuriyet öncesi yabancı dil ağırlıklı eğitim vermek amacıyla açılmıştır.

Cumhuriyet'in ilanından sonra, yabancı ve özel okullardaki başına buyruk ve ülke bütünlüğüne zarar verici çalışmalara son vermek amacıyla 1924'te çıkarılan “*Öğretim Birliği*” (Tevhid-i Tedrisat) yasası ile tüm bilim ve eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. Bu dönemde devlet okullarında yabancı dil eğitimi verilmemektedir ve bunu giderilmesi gereken önemli bir eksiklik olarak gören Atatürk'ün desteği ile “Türk çocuklarının yabancı dil öğrenmek için yabancı okullara gitmekten kurtarmak” amacıyla 31 Ocak 1928 tarihinde Türk Eğitim Derneği kurularak 1928-34 yılları arasında bugünkü TED Koleji kurulmuştur (Çelebi, 2006).

İngilizce ağırlıklı yabancı dil dersleri veren TED Koleji'nde 1951 yılına kadar takviyeli yabancı dil dersi- haftada 8-10 ders saati, genel kültür veya genel yetenek derslerinin dışında yürütülen yabancı dil eğitimi- verilirken, bu yıldan itibaren genel kültür dersleri dışındaki tüm dersler de İngilizce olarak vermeye başlanmıştır. 1980'e kadar TED Koleji, Galatasaray Lisesi ve 1955-56 eğitim-öğretim yılında açılan 5 Maarif Koleji dışında yabancı dil eğitimi veren kurum bulunmamakla beraber; 80'li yıllarda dil öğretiminde kaliteyi artırmak ve donanımlı bireyler yetiştirmek amacıyla ağırlıklı olarak yabancı dil öğretimi yapan Özel Türk Kolejleri ve Anadolu Liseleri açılmıştır (Demircan, 1993).

1.1.6.1.4. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitiminde İngilizcenin Yeri

1997 yılında, Türkiye genelinde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasına geçilmesiyle Anadolu Lisesi ve dengi okulların ortaokul bölümü kapatılmıştır. Bu aralıkta yabancı dil eğitimi açısından oluşabilecek boşluğun, bu eğitimin 4. sınıftan itibaren başlatılarak giderilmesine karar verilmiştir (Aktaran: Ekmekyeryememoğlu, 2010: 41-42).

Türkiye’de 2005/2006 öğretim yılında eğitim programında bulunan yabancı diller: Arapça (İmam Hatip Liseleri’nde), Almanca, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca ve Rusça’dır. Eğitim programında öğrenilmesi zorunlu yabancı dil olarak görülmemekle birlikte ilköğretimde % 99; 2004/2005

öğretim yılında ortaöğretimde de % 92'lik oranlarıyla İngilizce en yaygın olarak öğretilen dildir (MEB İstatistik 2005; Aktaran: Tok ve Arıbaş, 2008: 209-210).

Yeni program uygulanmaya başlandığından beri ilköğretim birinci kademedeki 4 ve 5. sınıflarda haftada üç ders saati; ikinci kademedeki yer alan 6, 7 ve 8. sınıflarda ise haftada dört ders saati İngilizce dersi verilmektedir. Ortaöğretim kurumlarında ise tercih edilen okul (Anadolu Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi, Meslek Lisesi, v.b.) ve okulun tercihinine göre değişmekle beraber, hafta en az 6 ders saati –çoğunlukla İngilizce olmak üzere- yabancı dil dersi verilmektedir. TED Koleji, Robert Koleji, Amerikan Koleji gibi ağırlıklı olarak yabancı dil eğitimi veren bazı liseler de *öğretim dili olarak İngilizceyi kullanmaktadır*.

İngilizcenin eğitimde bu kadar baskın konuma gelmiş olması dil eğitimine verilen önemi göstermekte ve Türk Milli Eğitimi'nin de çağın gerisinde kalmayan, küreselleşen dünyaya ayak uydurabilen bireyler yetiştirme çabası içerisinde olduğunu göstermektedir.

1.1.6.2. Tutum

Tutum, zihnin olaylara ve insanlara bakış açısındaki genel eğilimdir (McKnight ve Chapman, 2002: 3). Duygu, inanç ve değerler tutumu oluşturmaktadır ve bu oluşum bireyin hayatını etkilemekte; hatta kontrol altına almaktadır (Blankson, 2005: 3). Tutum, psikoloji ve eğitim alanlarının araştırma konusu olmuş ve farklı bakış açılarıyla pek çok araştırmacı tarafından tanımlanmıştır. Maio ve Haddock (2010: 4)'a göre tutum, bir olgu, nesne veya kişiye yönelik bireyin beğenme - beğenmeme veya onaylama – onaylamama şeklindeki algısıdır. Yani olgu veya nesneye dair bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bilgiyi bütünsel olarak değerlendirmedir.

Bohner ve Wänke (2002: 4-5)'ye göre tutum; somut (ör: elma, sandalye) veya soyut olgulara (ör: konuşma özgürlüğü), cansız varlıklara (ör: araba), kişi (Slobodan Milosevic) veya topluluklara (ör: muhafazakar politikacılar, yabancılara) yönelik olabilir. Birey bunların farkına varır, zihninde tutar ve olumlu veya olumsuz şekilde eğilim gösterir.

İnceoğlu (2000: 5) tutumu; “Bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir.” şeklinde tanımlamaktadır. Burada sözü edilen toplumsal konu bir birey, bir ürün ya da bireyin yarattığı herhangi bir şey olabilir. Bireyin tutumları, deneyimleri ve edindiği bilgilerin örgütlenmesi ile oluşmaktadır.

İnsanlar hayatları boyunca karşılaştıkları eylem, insan ve olguları algılamakta ve önceki zihinsel kodlamalarına dayanarak olumlu veya olumsuz şekilde kodlamaktadır. Doğada, sıcak ve soğuk, doğum ve ölüm gibi pek çok şey kutuplaşma göstermektedir. Zihinde de, memnuniyet yaratan insan, durum ve varlıklara karşı olumlu; acı veya hoşnutsuzluk yaratan kişi, durum ve olgulara karşı olumsuz eğilim gösterme söz konusudur (Blankson, 2005: 6). Bu durum bireylerin herhangi bir olguya yönelik geçmişteki deneyimlerine dayanarak olumlu veya olumsuz tutum sergilemesine sebep olmaktadır.

1.1.6.2.1. Tutumu Oluşturan Öğeler

Duygu, bazı araştırmalarda öyle ifade ediliyor olmasına karşın tutumu oluşturan tek öge değildir. Tutum, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğelerden oluşmakta ve bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tepkilerin eğilim merkezinde bulunmaktadır. Çevreci bir kişi tutumu oluşturan öğeler üzerinden örneklendirilecek olursa; ozon tabakasının tahrip olmasına neden olan hava kirliliğinin kanser riskini artırdığına inanabilir (bilişsel tutum); nesli tükenme tehlikesinde olan canlılar için duyarlı ve sorumlu hissedebilir (duyuşsal tutum); ve özel araç yerine toplu taşıma araçlarını kullanabilir ve geri dönüşüme katkıda bulunabilir (davranışsal tutum) (Bohner ve Wänke, 2002:7).

1.1.6.2.1.1. Bilişsel / Zihinsel Öge

Tutumu oluşturan öğelerden bilişsel öge, bir varlık ile ilişkilendirilen inanç, düşünce ve değerleri ifade etmektedir (Bohner ve Wänke, 2002: 25). Katz ve Stotland (Aktaran: Martin ve Briggs, 1986) bilişsel bileşenin üç özelliğine vurgu yapmışlardır: (a) zihnin olgunun ayırtına varış derecesi, (b) bilişsel elementlerin

bütünleşme derecesi, yapıyı nasıl düzenledikleri, (c) inançların yüzeyselliği ve özgüllüğü. Bu üç özellik bilişsel ögeyi etkilemektedir (Martin ve Briggs, 1986: 104).

Birey hayatı boyunca birçok bilgi ile donanır, hayatta edindiği tecrübeleri edindiği bilgilere ekleyerek görüş oluşturur. Örneğin yabancı dil eğitimine, anadilde eğitim ile birlikte başlanması ile ilgili haberleri takip edildiğinde, bu konu ile ilgili eğitimci ve velilerin fikirlerini dinlendiğinde ve bu doğrultuda erken yaşta yabancı dil eğitimi verilmesine ilişkin bir görüş geliştirilebilir (Mukherjee, 2009: 141).

1.1.6.2.1.2. Duyuşsal Öge

Tutumun duyuşsal bileşeni, bir varlıkla ilişkilendirilen duyguları ifade etmektedir (Bohner ve Wänke, 2002: 26). Duyuşsal bileşen bir kimseye veya bir şeye yönelik hislerin oluşturduğu bileşendir. Bilişsel öge duyuşsal ögeyi etkilemektedir (Hegar, 2012: 99). Duyuşsal öge tutumun merkezinde bulunmaktadır ve bilişsel öge olmadan var olamaz. Bir nesne veya durumu değerlendirebilmek için en azından tanımak gerekmektedir (Martin ve Briggs, 1986: 104). Bir varlık veya duruma yönelik sevmeme gibi duygular duyuşsal tepkilerdir. Örneğin, bir kişinin çalıştığı kuruma duyduğu bağlılık duyuşsal tutumdur.

1.1.6.2.1.3. Davranışsal Öge

Davranışsal bileşen nesne, olay veya bir kimseye belli bir yaklaşımla davranma eğilimini ifade etmektedir (Hegar, 2012: 99). Bilişsel öge, davranışın uygunluğu veya uygunsuzluğuna temel teşkil ettiğinden dolayı davranışsal öge, bilişsel ve duyuşsal öge ile yakından ilişkilidir. Örneğin, bireyin bir markanın bir ürününe yönelik beğenme eğilimi varsa, büyük olasılıkla o ürünü satın almaktadır (Mukherjee, 2009: 141).

1.1.6.2.2. Tutumun İşlevi

Bireyin amaçlara ulaşmasında tutum, araçsal rol oynamaktadır. Amaca ulaşırken uygun yol ve yöntem seçmede, değer yargılarına uygun seçim yapmada ve algılarının dış etkenlerden olumsuz etkilenecek sapmasına veya bozulmasına engel olarak bireylerin algılarında tutarlık sağlamalarına katkıda bulunmaktadır (İnceoğlu, 2010: 33).

Tutum bireyin bir takım amaçlarına hizmet etmekte, başka bir ifadeyle bireyin gereksinimlerini karşılamada araçsal bir işlev üstlenmektedir (Ünlü, 2004; 75). Birey, kişilere, gelişen olaylara ve varlıklara, kendini sonuçtan memnun edecek, bunların kendisi için değerlerini biçecek ve kendisine katkı sağlayacak biçimde farklı eğilimler göstermektedir. Bu eğilim, bireylerin farklı işlevler için tutumu araç olarak kullandığına dair ipuçları vermektedir. Tutumun işlevleri, *araçsal işlev*, *benlik koruyucu işlev*, *değer ifade edici işlev* ve *bilgi işlevi* olmak üzere dört alt başlıkta incelenebilir.

1.1.6.2.2.1. Araçsal İşlev

Olumlu sonuçlar elde etmelerinde ve olumsuz sonuçlardan kaçınma konusunda tutumları bireylere yardım etmektedir. İnsanlar, varlıkları ve durumları beğenme-beğenmeme gibi yaklaşımlarının yanı sıra bu varlık ve durumların yaratacağı ödül veya cezaya göre davranma eğilimindedirler (Hewstone ve Stroebe, 2001: 242-243). Tutumun araçsal işlevinin oluşu, bireylerin içinde bulunduğu durumlara göre tutumun değiştirebileceğinin altını çizmektedir (Augoustinos, Walker ve Donaghue, 2006: 122). *Örneğin*; matematikten hoşlanmayan bir birey istatistik sınavını geçmek zorundadır. Bu dersten kalmanın yaratacağı olumsuz etkiyi bildiğinden bu dersi öğrenmesi kolaylaşmaktadır.

Tutumun bu işlevinin ortaya çıkmasında ihtiyaçların doğması etkilidir. Tutum ihtiyacın giderilmesi, yeni ihtiyaçların yaratılması veya ihtiyacın giderilmesine yönelik daha uygun bir yol bulunmasıyla değiştirilebilir (Abou Youssef, 2005: 27).

1.1.6.2.2.2. Benlik Koruyucu İşlev

Tutumun benlik koruyucu işlevi bireyin kendisi ve onun için değerli kişiler hakkında istemediği algılardan korumaya yöneliktir (Petty ve Cacioppo, 1996: 8).. Tutum, bireylerin karşılaştıkları olaylarda suçlu hissetmesini engellemektedir ve özsaygılarını korumalarını sağlamaktadır. *Örneğin*: çevresindeki kişilerden geri kalarak akademik anlamda başarı elde edememiş bir bireyin, el sanatlarından biriyle ilgilenmeye başlaması ve sanatında uzmanlaşması tutumun bu işlevini işaret etmektedir.

Tutum, bireyleri dış dünyanın olumsuz gerçekleri ve kendisi ile ilgili hoşnut olmadığı bilgilere karşı korumaktadır. Cesaret, onurlu olma veya alkol ve hazzı düşkünlük gibi davranışları aşırı ayıplama şeklinde yansıtılabilir. Tutumun benlik koruyucu işlevi birey için tehdit ve baskı oluşturan, öfkenin arttığı durumlarda harekete geçmektedir. İç görünün geliştirilmesi, bastırılmış duygunun dışa vurumu ve tehditlerin ortadan kaldırılmasıyla tutum değiştirilebilir (Abou Youssef, 2005: 26-27).

1.1.6.2.2.3. Değer İfade Edici İşlev

Tutum, bireylerin olduğu gibi iletişim kurmalarına yardımcı olmakta ve benliklerini ifade ettikleri için de kendilerini iyi hissetmesini sağlamaktadır. Kişiliğin bir parçasıdır ve bireylere duygu, inanç ve değerlerini ifade etmelerinde yardımcı olmaktadır. Örneğin; rock veya metal müzik dinleyen kişiler, toplumun yetiştirdiği sıradan insan tipinden farklı olduğunu göstermek amacıyla siyah giyip, vücuduna dövme yaptırmak fikirlerini yansıtabilir.

Tutum bireyin kişiliğini muhafaza etmek, kendini özgür iradesiyle ifade etmek için değer ifade edici işlevini harekete geçirmektedir. Kendisiyle ilgili memnuniyetsizlik, yeni değer bireye daha uygun gelmesi ve eski değeri ortadan kaldırmak için yeterli çevresel (basın-yayın araçları, sosyal çevre) destek tutumu değiştirebilmektedir (Abou Youssef, 2005: 26-27).

1.1.6.2.2.4. Bilgi İşlevi

Tutumun bilgi işlevi, bireyin karmaşık çevredeki algılamalarını; bu algılar da dünyayı yorumlamasını kolaylaştırmaktadır. Tutum, bireylerin edindikleri bilgiyi akıl süzgecinden geçirerek sınıflandırmalarına yardımcı olmaktadır (Manfredo, 2008: 81). *Örneğin*; ‘A’ gazetesini okuyan bir kişinin muhafazakar olduğu üzerinde tahmin yürütme tutumun bu işlevindendir.

Pek çok tutum dünyayı algılamamıza yardımcı olmaktadır. Olayları yorumlamada ve ifade etmede tutarlılık sağlamaktadır. Burada tutum sayesinde dünyayı algılamada gerçeklik dışı bir yorum getirilemeyeceği anlamı çıkarılmamalıdır. Tutum, var olan bilgilerden faydalanarak, yeni karşılaşılan olguları,

olayları anlamlandırmada ve çerçeveye oturtmada bireye yardımcı olmaktadır (Oskamp ve Schultz, 2004: 88).

1.1.6.2.3. Tutumun Oluşumunu Etkileyen Faktörler

Tutumun nasıl oluştuğu her zaman psikoloji ve sosyolojinin merak konusu olmuştur. Abou Youssef (2005: 26) tutum oluşumu ve kökenini üç etmene dayandırmıştır:

- a. Okul çağına kadar olan dönemde anne / baba – çocuk ilişkisi,
- b. Bireyin diğer bireylerle olan resmi – gayri resmi etkileşimi ve sosyalleşme sürecinde iletişim kurduğu bireyler,
- c. Bir kereye mahsus veya hayat boyunca tekrarlanabilen deneyimler.

Bu üç etken, bireyin yaşam biçimi, ait olduğu toplum ve kültür çerçevesinde ele alınmalıdır. Çocukluk döneminde anne – baba çocuklarına kendi kültürlerini işlerler ve bu “*aracılı sosyo-kültürel etki süreci*” olarak bilinmektedir. Bu araçlar birey okul çağına gelindiğinde kontrolü bireye bırakmaktadır ve birey doğrudan sosyal etkileşime geçmektedir (Abou Youssef, 2005: 26).

1.1.6.2.4. Tutumun Özellikleri

Perloff (2003: 40-41)’a göre tutumlar davranışlara etki etmekte ve bireyleri inançları yönünde hareket etmeleri konusunda cesaretlendirmektedir. Bazı tutumlar güçlü, bazıları ise zayıf ve etkiye dirençsizdir. Tutumların özellikleri;

- a. *Tutumlar öğrenilirler.* Kalıtımla edinilebileceği yönünde iddialar olmasına rağmen; araştırmalar tutumların, çocukluk ve yetişkinlik dönemlerinde sosyalleşme deneyimleriyle elde edildiğini göstermektedir (Perloff, 2003: 40).
- b. *Tutumlar genel olarak duygusal değerlendirmelerdir.* Bir varlık veya duruma yönelik davranışların kökenindeki inançları, duyguları, istekleri kapsamaktadır. Bir tutuma sahip olunması, bir varlığın sınıflandırılmış ve değeri konusunda bir yargıya varılmış olduğunu göstermektedir. Bu, bireyin konuyla ilgili karmaşık duyguları olamayacağı anlamına gelmemektedir (Perloff, 2003: 41).

- c. *Tutumlar, düşünce ve davranış etkilerler.* Tutum ve değerler sosyal hayatı düzenlemektedir. İnsanları, olayları, yaşanılan yerleri sınıflandırmada ve algılamada kolaylık sağlamaktadır. Bireylerin algılama ve yargılama yetilerini şekillendirmektedir (Perloff, 2003: 41).
- d. *Yaşlanma, hastalık, belli bir ilacın kullanımı ve tıbbi operasyonlar gibi fizyolojik etkenler tutum sisteminin içeriği ve yönünü etkiler.* Bazı araştırma bulguları, insanların zaman içerisinde egemenlik, saldırganlık, rekabet, baş eğme, bağımsızlık, vb. tutumlarında değişimler olduğuna işaret etmektedir (İnceoğlu, 2010: 143).
- e. *Bireyin kişiliği tutum oluşumunu etkiler.* Tutumlar bireyin kişilik yapısını ve bireyin ne tür tutumlara eğilimi olduğunu yansıtmaktadır (İnceoğlu, 2010: 143).
- f. *Grup üyeliği ve grup normları tutumları etkiler.* Ait olduğu grubun bireyden rol beklentileri vardır ve bu beklentileri karşılayabilmek ve benimsenmek için yeni tutumlar oluşturmakta veya var olan tutumlarını değiştirme yoluna gitmektedir (İnceoğlu, 2010: 143).
- g. *Yeni öğrenmeler, tutumu etkiler.* Bir konuda edinilen yeni bilgi ve öğrenmeler var olan bilgiyi etkiler veya yeni bir tutum oluşturulmasına sebep olmaktadır.

1.1.6.2.5. Tutumun Ölçülmesi

Tutum, bilim adamlarının elektron mikroskopları ile molekülleri inceledikleri gibi kusursuz bir biçimde incelenememektedir. Yapılandırılmış ölçme araçlarıyla, bireylerin davranışları, sözleri ve ifadelerinden çıkarımlarda bulunularak değerlendirilebilmektedir. Bu yapısı tutumu periyodik cetveldeki elementlerden, DNA'nın yapısından, daha az gerçek kılmamaktadır; fakat incelenmesini güçleştirerek araştırmacı ve deneklerden kaynaklanan hata payını artırmaktadır (Perloff, 2003: 45).

Tutumların anlaşılması veya tutumlar hakkında çıkarımlar yapılabilmesi için güvenilir ve geçerli ölçekler gereklidir. Bütün psikolojik değerlerin ölçümünde olduğu gibi tutumlar da ancak dolaylı olarak ölçülebilir. Bireylerin gözlenebilir tepkilerinden, davranışlarından; duygu, inanç ve eğilimleriyle ilgili sözlü

ifadelerinden çıkarımlarda bulunularak değerlendirilebilirler (Lakshmi, 2003: 22). Fakat çıkarımlarda bulunmak her zaman tutumun yönünü, gücünü ifade etmek için yeterli değildir. Örneğin; bir öğrenci okulun zaman kaybı olduğunu düşünme, ders içi etkinliklerde gönülsüz davranma, öğretmenle çatışma ve derslerden kaçma gibi davranışlar sergiliyorsa, bu davranışlardan öğrencinin okula yönelik olumsuz tutumunun olduğu çıkarılabilir fakat bu öğrenci için tanımlanan davranışlar her zaman tutarlı ve bir sonuca götürebilecek biçimde olmayabilir. Davranış; önceki deneyimler, yaşanan olayların sonuçlarının birey açısından yarattığı etki ve diğer insanların bireyden beklentileri gibi karmaşık etkenlerin iç içe geçmesiyle meydana gelmektedir ve tutumların kökeninde bu tür karmaşık etkenler yer almaktadır.

Mülakat, davranış gözlemi, psiko-fizyolojik ölçümler, tutum ölçekleri, tutumun ölçülmesinde kullanılan tekniklerden bazılarıdır. Bu tekniklerden en sık kullanılanı *tutum ölçekleridir*. Bir tutum ölçeği ölçülecek olan tutumun nesnesiyle ilgili bir dizi ifadeden oluşur. Tutumu araştırılan bireyin yapacağı şey, bu ifadelerin kendi görüşlerine uygun olup olmadığını veya ne ölçüde uyduğunu işaretlemektir. Pratikte her tutumun ölçülmesi için bir ölçek geliştirmek mümkündür. Ancak, geliştirilen bir tutum ölçeğinin güvenle kullanılabilmesi için, bu ölçeğin geçerli ve güvenilir olması gerekmektedir (Özkalp, 2002: 287).

Kişilik gibi tutum da doğrudan gözlemle elde edilemeyen ölçülebilir tepkilerden yola çıkılarak ulaşılabilecek varsayımsal bir yapıdadır. Bu tepkiler olumlu veya olumsuz değerlendirmeleri içinde barındırmaktadır ve tepkilerde herhangi bir sınırlama yoktur. Tutumları birbiriyle ilişkili alt gruplarda sınıflandırmak faydalı olacaktır. Tutumlara ulaşmak için sözlü veya sözel olmayan tepkiler bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutta değerlendirilmelidir (Ajzen, 2005: 3).

Tablo 1.1: Tutum çıkarımında bulunmak için değerlendirilebilecek davranışlar

	Bilişsel	Duyuşsal	Davranışsal
Sözel	Olgu ile ilgili inançların ifade edilmesi	Olguya yönelik duyguların ifade edilmesi	Davranışın amacının ifade edilmesi
Sözel olmayan	Olguya yönelik algısal tepkiler	Olguya yönelik psikolojik tepkiler	Olguya yönelik açık-aleni davranışlar

Kaynak: Ajzen, Icek (2005); *Attitudes, Personality and Behavior*, Open University Press, New York.

1.1.6.2.6. Konuyla İlgili Yapılan Araştırmalar

Bu başlıkta tutumun yabancı dil öğrenmeye etkisi ile ilgili araştırmalar incelenmiştir.

Selçuk (1997) “İngilizce Dersine Karşı Tutum ile Bu Dersteki Akademik Başarı Arasındaki İlişki” başlıklı araştırmasını Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü’nün birinci sınıfında okuyan 195 öğrenci üzerinde yapmıştır. Veriler, kişisel bilgiler anketi, İngilizce tutum ölçeği ve öğrencilerin İngilizce dersinden aldıkları başarı notlarından elde edilmiştir. Elde edilen bulgular, öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile bu dersteki başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ve derse yönelik tutumun, ders başarısını etkilediğini göstermiştir. Kız öğrencilerin akademik başarı ve tutum puanları, erkek öğrencilerin başarı ve tutum puanlarından daha yüksek olarak bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin anne ve babasının ekonomik durumu ders başarısını etkilerken, öğrenim durumlarının dersteki başarıları üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır.

Aydoslu (2005) “Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” isimli araştırmasını Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi’nde birinci sınıfa devam eden 601 üniversite öğrencisi üzerinde yürütmüştür. Araştırmada kişisel bilgilere ve İngilizce dersine

yönelik tutum anketi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara cinsiyet ile İngilizce dersine yönelik duyuşsal boyuttaki tutumlarda anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Devam edilen anabilim dalına göre bir farklılaşma olmamasına karşın Müzik Öğretmenliğı Bölümü öğrencilerinin duyuşsal boyutta; Türkçe Öğretmenliğı Bölümü Öğrencileri ise bilişsel boyuttaki tutum puanı ortalamaları daha düşüktür. Genel olarak diğeri anabilim ve ana sanat dallarında öğrenim gören öğrencilere göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğı Bölümü öğrencileri daha olumlu tutumlara sahiptir. Mezun olunan lise düzeyinde ise Özel Okul mezunlarının daha yüksek tutum puanlarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

İnal, Evin ve Saracaloğlu (2005) “The Relation Between Students’ Attitudes Toward Foreign Language and Foreign Language Achievement” isimli araştırmalarında tutum ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma örneklemini Afşin-Elbistan’daki çeşitli liselerin son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada öğrencilerin; devam ettikleri lise türü, ikinci yabancı dil bilip bilmedikleri, yurtdışı deneyimlerinin bulunup bulunmadığı, cinsiyetleri ve anne-baba eğitim düzeyleri ile yabancı dile yönelik tutumları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Elde edilen bulgular, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahip olduklarını göstermiştir. Normal liselerin öğrencilerinin, Anadolu Lisesi ve Özel Okul öğrencilerine göre daha olumlu tutum sergiledikleri belirtilmiştir. Annesi üniversite mezunu olanların, annesi alt eğitim kurumlarından mezun olmuş öğrencilere göre daha yüksek tutum puanlarının olduğu görülmüştür. Ders başarısı ve tutum arasında da doğru orantılı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Daha önce yurtdışında bulunmuş öğrencilerin diğeri öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları ve İngilizce dersinde daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Cebeci (2006) “Mesleki ve Teknik Lise Öğrencilerinin İngilizce Derslerine Yönelik Tutumları” adlı çalışmasını İnegöl ilçesindeki Mesleki ve Teknik liselere devam eden 600 öğrenci üzerinde yürütmüştür. Veriler, anketler yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen bulgular, genel anlamda İngilizce dersine yönelik olumlu tutumlara sahip olduğunu fakat kız öğrencilerin tutum puanlarının erkek

öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca İngilizcenin meslek alanlarında daha fazla kullanıldığı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin diğer alan öğrencilerine göre tutum puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Karahan (2007) “Language Attitudes of Turkish Students Towards the English Language and Its Usage in Turkish Context” isimli araştırmasında, Türkiye’de küçük yaşlardan başlanarak İngilizce eğitimi verilmesini fakat başarı sağlanamamasının nedenlerini ve İngilizcenin kullanımına ilişkin tutumları incelemiştir. Adana ilinde bulunan özel bir okulun 190 8. sınıf öğrencisini kapsamaktadır. Anket, İngilizce öğrenmeye başlama yaşı ve yeri ile ilgili kişisel bilgileri ve tutumları öğrenmeye yönelik maddelerden olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda, devlet okullarına göre öğrencilerin daha yoğun İngilizce eğitimi almalarına karşın, bu öğrencilerin orta düzeyde olumlu tutumlara sahip olduğu, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek tutum puanlarının olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar İngilizcenin önemini anlamakta ancak İngilizceyi öğrenme konusunda yüksek düzeyde istek göstermemektedir. Elde edilen bir başka bulgu ise öğrencilerin İngilizce kültürüne ilişkin olumlu tutumları bulunurken, kendi aralarında İngilizce konuşmaya hoşgörü gösteremedikleridir.

Narayanan, Rajasekaran Nair ve Iyyappan (2008)’in “Some Factors Affecting English Learning At Tertiary Level” başlıklı araştırmalarını Chennai’deki 5 mühendislik ve teknoloji yüksek okuluna devam eden 408 öğrenci üzerinde yapmışlardır. Araştırmada motivasyon, tutum ve dile yönelik kaygıyı incelemişlerdir. Veriler de bu alanlarla ilgili düzenlenmiş anketler yoluyla toplanmıştır. Araştırma bulguları, kız öğrencilerin erkek öğrencilere daha olumlu tutumlara sahip olduklarını göstermiştir. Ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu ve yeterlik sınavlarında daha yüksek puan elde ettikleri görülmüştür. Sonuçlar, kız öğrencilerin dil öğrenmeye yönelik motivasyonlarının daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Atlı (2008) “Young Language Learners’ Attitudes Towards English Lessons in Turkish Elementary Schools” adlı araştırmasında, ilköğretim öğrencilerinin

İngilizceye ve İngilizce derslerine karşı olan tutumlarını incelemiştir. Veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Araştırma 7 ilde rastlantısal olarak seçilen 14 okuldaki 4. sınıflar üzerine yapılmıştır. Elde edilen bulgular, öğrencilerin İngilizce diline ilişkin tutumun, derse yönelik tutumdan daha olumlu olduğunu göstermektedir. Dil tutumları açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Kaçar ve Zengin (2009) “İngilizceyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Dil Öğrenme ile İlgili İnançları, Öğrenme Yöntemleri, Dil Öğrenme Amaçları ve Öncelikleri Arasındaki İlişki: Öğrenci Boyutu” başlıklı araştırmalarında, Erzurum il merkezinde farklı öğretim seviyelerindeki İngilizce eğitimi alan (6, 7, 8, 9. ve üniversite 1. Sınıfa devam eden) 227 öğrenciyi örneklem olarak belirlemişlerdir. Elde edilen bulgular, İngilizceyi öğrencilerin daha çok pratikte kullanabilmek için öğrendiklerini göstermektedir. Dil ile ilgili hedeflerin ise ağırlıklı olarak akademik olup, bunu iletişim, bilim ve teknolojiye yararlanma ve zihinsel gelişimin izlediği görülmüştür. Katılımcılar dil gelişiminin zekâ gelişimine olumlu bir etkisi olduğu; dil ve bireysel gelişimin birbirlerine olumlu katkıda bulunacağı inancına sahiptirler. Sınıf düzeyindeki yükselişe bağlı olarak öğrenilen yabancı dili kullanma eğiliminin önemli ölçüde azaldığı saptanmıştır. Sınıf düzeyinin artışına bağlı olarak, yabancı dilin kullanımına yönelik olumsuz tutum ve dili iletişim aracı olarak görme eğilimi de artmaktadır.

Aydın ve Yeşilyurt (2009) “Çocukların İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarının Sınav Kaygı Düzeyine Etkisi” isimli çalışmalarını Balıkesir İl merkezindeki beş ilköğretim okulunda öğrenim gören 477 öğrenci üzerinde yürütmüşlerdir. Çalışmalarında öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Öğrencilere, veri toplama aracı olarak tutum anketi ve sınav kaygı ölçeği uygulamışlardır. Elde edilen bulgular, İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen çocukların derse ilişkin olumlu tutumlara sahip oldukları yönündedir. Bazı ortamdan kaynaklanan fiziksel ve duygusal sorunların varlığına karşın, ilköğretim öğrencilerinin düşük düzeyde sınav kaygısı yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak İngilizce öğrenmeye yönelik olumsuz tutum sergileyen çocukların yüksek düzeyde sınav kaygısı taşıdıkları belirtilmiştir.

Fırat (2009) “A Study on Young Learners’ Attitudes Towards Learning English” isimli araştırmasını beşinci sınıfa devam eden 300 öğrenci üzerinde yürütmüştür. Veriler, öğrencilere tutum anketi ve bir ders değerlendirme formu uygulanarak toplanmıştır. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin İngilizce öğrenmeye karşı olumlu tutumlara sahip olduğunu, tutum ile başarı düzeyi arasında önemli bir ilişki olmadığını ortaya koymuştur.

Er (2009) “Students Attitudes to Language Learning At Secondary Level of Primary Schools in Aladağ, Adana” başlıklı araştırmasında, ilköğretim II. kademesindeki öğrencilerin dil tutumlarını ve İngilizceye karşı dil tutumları yönünden sınıflar arasında fark olup olmadığını belirlemeye çalışmıştır. Araştırma, 384 ilköğretim öğrencisini incelemektedir. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin İngilizce öğrenmeye yönelik olumlu tutumları olduğunu göstermektedir. 6. sınıf öğrencileri ise 7 ve 8. sınıf öğrencilerine göre daha olumlu tutumlara sahiptirler ve araştırmacı bunu küçük yaşlarda farklı olana karşı duyulan ilgi olarak nitelemiştir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma yöntemi, araştırmanın örnekleme, verilen elde edilmesi ve analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Yöntemi

İlköğretim öğrencilerinin tutumları ve ders notları arasındaki ilişkinin değerlendirildiği bu çalışmada “Kesitsel Araştırma Modeli” kullanılmıştır (Creswell, 2003: 398). Araştırmada öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi için 24 maddelik Likert Tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçek üzerinde öğrencilerin devam ettikleri sınıf düzeyi, cinsiyet ve 1. dönem İngilizce dersi not bilgileri istenmiştir. Elde edilen veriler bilgisayar programına girilmiş, sınıf düzeyinde kız ve erkek öğrencilerin İngilizce dersi başarısı ile tutumları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile belirlenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmada “kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Bu yöntem diğer örnekleme yöntemlerinin kullanılma olanağının bulunmadığı durumlarda, örneklemin erişilmesi kolay ve bu yöntemin pratik ve hızlı olduğundan tercih edilmektedir (Şimşek ve Yıldırım, 2008: 113). Seçilen örneklemin evreni en iyi şekilde temsil edebilecek düzeyde olması, bulguların araştırma evrenine genellenebilmesi açısından oldukça önemlidir.

Araştırmanın evrenini Kandıra ilçesinde ve köylerinde İngilizce öğrenimi gören ilköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. “Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi” kullanıldığından örneklem Kandıra ilçe merkezinde yer alan Tasvire Hurşit Güneş İlköğretim Okulu, Akçakoca İlköğretim Okulu, Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu ve Zafer İlköğretim Okulu öğrencilerinden oluşmaktadır. 24 maddeden oluşan “İngilizce Dersine Yönelik Tutum Anketi” 423’ü kız ve 472’si erkek olmak üzere toplam 895 öğrenciye uygulanmıştır. Katılımcılardan 202 öğrenci 4. sınıf, 198 öğrenci 5. sınıf, 196 öğrenci 6. sınıf, 166

öğrenci 7. sınıf ve 133 öğrenci 8. sınıfa devam etmektedir. Anketin uygulandığı katılımcılara dair sayısal veriler aşağıda yer alan tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2.1: Ankete Katılan Öğrencilerin Sınıf Düzeyinde Sayı ve Yüzdeleri

	4. sınıflar		5. sınıflar		6. sınıflar		7. sınıf		8. sınıflar	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kız	92	% 45,5	95	% 48	95	% 48,5	77	% 46,4	64	% 48,1
Erkek	110	% 54,5	103	% 52	101	% 51,5	89	% 53,6	69	% 51,9
Toplam	202	% 22,6	198	% 22,1	196	% 21,9	166	% 18,5	133	% 14,9

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında David Jerner Martin tarafından hazırlanan Elementary Science Methods : A Constructivist Approach adlı kitabından İngilizce dersine uyarlanarak Güler (2004)’in araştırmasında uyguladığı Likert tipi “*İngilizce Dersine Yönelik Tutum Anketi*” kullanılmıştır.

Likert Yöntemi, kolay oluşturulabilmesi, yüksek güvenilirliğin, geçerliğin sağlanabilmesi ve birçok duyuşsal özelliğin ölçülmesinde başarı ile kullanılabilmesi gibi nedenlerle oldukça çok kullanılan bir yöntemdir. Likert tekniği ile yapılan araçlar, cümleler ve her cümleye verilen cevap formatlarının bir setinden oluşmaktadır. Araçtan puanları elde edebilmek için her maddenin puanları toplanmaktadır. Genel olarak “*Kesinlikle Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2) ve Kesinlikle Katılmıyorum (1)*” şeklindeki ifadeleri içeren beş dereceli cevap formatı kullanılmaktadır (Tekindal, 2000: 100). Derse yönelik tutum gibi duyuşsal bir özelliğin incelenmesi istendiğinden Likert tipi ölçek bu araştırma için uygun bulunmuştur.

Ölçek, katılımcılardan kendilerine güven, İngilizce dersinin önemi, İngilizce dersinin katılımcıya sağlayacağı katkı ve İngilizce dersi öğretmenine yönelik düşünceleriyle ilgili 24 maddeden oluşmaktadır.

Katılımcılardan *cinsiyet*, devam ettikleri *sınıf düzeyi* ve tutum ve ders başarısı arasındaki ilişkiyi sorgulamaya yardımcı olması amacıyla 2011-2012 eğitim yılı 1.

dönemi sonundaki İngilizce ders notlarına dair bilgileri ilgili tablodan seçerek işaretlemeleri istenmiştir.

2.4. İşlem Yolu

Araştırmanın örneklemini Kandıra ilçesi merkezindeki 4 okulun İngilizce eğitimi alan 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem olarak ilçe merkezinde yer alan okulların seçilmesinin nedeni kolay ulaşılabilir olmaları ve evreni temsil gücüne sahip olduklarının varsayılmasıdır.

Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alınarak 28 Şubat 2012 tarihinde Akçakoca İlköğretim Okulu, 29 Şubat 2012 tarihinde Zafer İlköğretim Okulu, 1 Mart 2012 tarihinde Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu ve 2 Mart 2012 tarihinde Tasvire Hurşit Güneş İlköğretim Okulu'nda anketler uygulanmıştır. Anket maddelerinin güvenilirliği bilgisayar programı ile analiz edilmiştir.

Anket verileri bilgisayar programına cinsiyet, ders notu, sınıf düzeyi ve madde analizi kategorilerine girilerek değerlendirilmiştir. Sınıf düzeyinde, ders notu ve cinsiyete göre anket puanları değerlendirilmiş ve sınıf düzeyine göre tutum puanı ve ders notlarındaki değişimler incelenmiştir. Tutum ve ders notu değişkenleri, Pearson korelasyon analizi ile sınıf düzeyi ve cinsiyet bazında değerlendirilmiştir.

2.4.1. Güvenirlik Katsayısı

Bu araştırmada 895 ilköğretim öğrencisinden oluşan gruba “tutum ölçeği” uygulanmıştır. Tek bir uygulama gerektiren –tekrarlanması güç- güvenilirlik elde etme tekniklerinden olan Alpha (α) güvenilirlik katsayısı bulunmuştur. Alpha güvenilirlik katsayısı maddelerin dereceleme ölçeğine göre hazırlandığı tutum ölçeklerinin puanlanmasında sıkça kullanılmaktadır. Araştırma ölçeği Alpha güvenilirlik katsayısı 0 ile 1.00 arasında bir değer almaktadır (Tan ve Erdoğan, 2004:183). Güvenirlik katsayısı hatalardan arınlığı ölçüsünde üst sınır olan +1.00'e yaklaşmaktadır. Eğitim ve psikolojide güvenilirliği +1.00 olan test geliştirmek neredeyse olanaksızdır.

Bilgisayar programına girilen verilerin analizine göre araştırma kullanılan tutum ölçeğinin Alpha güvenilirlik katsayısı 0,947'dir. Bademci (2006: 15) güvenilirlik

katsayısının sadece ölçme aracına değil, aynı zamanda aracın uygulandığı örnekleme de bağlı olarak değiştiğini öne sürmektedir. Öyleyse, bu araştırmaya dahil olan ilköğretim öğrencilerine dair gerçek ölçümler ile gözlenen ölçüm arasındaki korelasyonun güvenilirliği ,0947'dir. Tablo 2.1'de maddeler çıkarıldığında güvenilirlik katsayısının alacağı değer yer almaktadır. Katsayılar birbirine oldukça yakın olduğundan, herhangi bir maddenin testten çıkarılmasına gerek duyulmamıştır.

Tablo 2.2: Maddeler Çıkarıldığında Testin Alacağı Güvenirlik Değerleri

Madde		α Cronbach's Alpha
1	İngilizce öğrenebileceğimi düşünüyorum.	.944
2	İngilizce benim için kolay bir derstir.	.944
3	İngilizce çalışmaya değer, gerekli bir derstir.	.945
4	İngilizce dersinde başarılı olabileceğimi düşünüyorum.	.944
5	İngilizce benim en iyi olduğum derstir.	.946
6	İngilizce dersinden iyi notlar alabiliyorum.	.946
7	İngilizce'ye faydalı olduğunu bildiğim için çok çalışıyorum.	.944
8	Okulda İngilizce dersleri için fazla zaman olmalıdır.	.948
9	İngilizce dersleri eğlencelidir.	.943
10	İngilizce dersleri ilgi çekicidir.	.943
11	İngilizce dersleri heyecan vericidir.	.945
12	İngilizce derslerinde kendimi rahat hissediyorum.	.944
13	İngilizce derslerinde kendimi başarılı hissediyorum.	.944
14	İngilizce dersleri bende merak uyandırıyor.	.944
15	İngilizce dersinde sorulan sorulara istekle cevap veriyorum.	.945
16	İngilizce dersinde öğretmenlerime sorular soruyorum.	.947
17	İngilizce dersinde öğrendiklerimi okul dışında kullanacağımı biliyorum.	.943
18	İngilizce dersinde öğrendiklerim bana gelecekte yardımcı olacaktır.	.945
19	Gelecekte İngilizce alanında uzmanlaşmak istiyorum.	.947
20	İngilizce ile ilgilenmenin eğlenceli olduğunu düşünüyorum	.943
21	İngilizce biliyor olmak bana kendimi önemli hissettiriyor.	.944
22	İngilizce öğretmenlerim bana İngilizce'de ilerleme yeteneğim olduğunu hissettiriyor.	.943
23	İngilizce dersinde başarılı olmak geleceğim için önemlidir.	.945
24	İngilizcede ileri düzeyde çalışabileceğime inanıyorum.	.943

2.4.2. Korelasyon Analizi

Araştırmada cinsiyet, sınıf düzeyi bazında tutum ve ders notu ilişkisi incelenmiştir. Araştırmadaki ilişki düzeyini belirlemek amacıyla Korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Korelasyon, iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasındaki ilişkiyi gösterir. İlişkinin miktarı bir sayı ile belirtilir ve bu sayıya korelasyon katsayısı ya da ilişki katsayısı adı verilir. İlişki katsayısı -1.00 ile +1.00 arasında değişmektedir (Tekin, t.y. :277).

Korelasyon katsayısının işareti “+” ise iki değişken arasında pozitif doğrusal bir ilişkinin olduğu, “-” ise negatif veya ters yönde bir ilişkinin olduğu anlaşılır. Korelasyon katsayısının işaretine bakılmaksızın, korelasyon katsayısının değeri bize ilişkinin miktarını veya düzeyini verir. Korelasyon katsayısının mutlak değeri 1.00’e yaklaştıkça değişkenler arasında yüksek, 0.00’a yaklaştıkça düşük bir ilişki var demektir (Tan ve Erdoğan, 2004:158-159).

3. BULGULAR

Bu bölümde anket verilerinin analizi ile elde edilen bulgular yer almaktadır. Anket verileri sonucu katılımcıların cinsiyet, sınıf düzeyi ve İngilizce ders notları ile bu derse yönelik eğilimleri analiz edilmeye çalışmıştır.

3.1. İngilizce Dersine Yönelik Tutum ile Ders Başarısı Arasında Sınıf Düzeyi Açısından Bir Farklılık Var Mıdır?

3.1.1. İngilizce Dersine Yönelik 4. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki

Dört okulun 4. sınıflarına devam eden 92 kız ve 110 erkek olmak üzere toplam 202 öğrenci ankete katılmıştır. Tablo 3-1’de öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı (r) değerleri verilmiştir.

Tablo 3.1: İngilizce Dersine Yönelik 4. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları

	Pearson korelasyon katsayısı	Tutum puanı ortalaması	<i>n</i> (öğrenci sayısı)
Kız	.486	108.3	92
Erkek	.361	103.8	110
Toplam	.418	105.9	202

4. sınıflarına devam eden kız öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı (r) .486’dır. Bu değer kız öğrencilerin tutum puanları ile ders notları arasında doğru yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Kız öğrencilere ait tutum puanı – ders notu ilişkisinin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Yani, 4. sınıfa devam eden kız öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ders notlarını etkilemektedir.

4. sınıfa devam eden erkek öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki korelasyon katsayısı .361 olarak bulunmuştur. Bu değere göre erkek öğrencilerin tutum puanları ile ders notları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu

fakat bu ilişkinin şiddetinin ortanın altında bir düzeyde olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Yani 4. sınıfa devam eden erkek öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları, ders notlarını kısmen etkilemektedir.

4. sınıfa devam eden kız öğrencilerin tutum puanları ile ders notları arasındaki ilişkinin düzeyi, erkek öğrencilerden yüksektir. Bu sonuçtan hareketle kız öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarının ders notlarını erkek öğrencilerinkinden daha fazla etkilediğine ulaşılabılır. Kız öğrencilerin tutum puanları ortalaması 108.3, erkek öğrencilerin tutum puanı ortalaması 103.8'tir. Kızların İngilizce dersine yönelik daha olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir. 4. sınıflar genelinde ise tutum puanı ortalaması 105.9'dur. 4. sınıf öğrencilerinin tutum puanları ile ders notları arasındaki korelasyon katsayısı 0.418'dir. Bu değere dayanarak 4. Sınıflarda tutumların ders notlarını etkilediği söylenebilir.

3.1.2. İngilizce Dersine Yönelik 5. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki

Araştırmaya 5. sınıf düzeyinden 95'i kız, 103'ü erkek olmak üzere 198 öğrenci katılmıştır. Tablo 3-2'de öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı (r) değerleri verilmiştir.

Tablo 3.2: İngilizce Dersine Yönelik 5. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları

	Pearson korelasyon katsayısı	Tutum puanı ortalaması	n (öğrenci sayısı)
Kız	.497	105.4	95
Erkek	.586	96.7	103
Toplam	.569	100.9	198

5. sınıf düzeyindeki kız öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki korelasyon katsayısı .497'dir. Bu sonuç, kız öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarının ders notunu etkilediğini göstermektedir. 5. sınıftaki erkek öğrencilerin

ders notları ile tutum puanları arasındaki korelasyon katsayısı .586'dır. Bu değere göre erkek öğrencilerin ders yönelik tutumları ile ders notları arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu sonucuna varılabilir. Erkek öğrencilerin tutumları bu dersteki başarılarını etkilemektedir. 5. sınıfa devam eden erkek öğrencilerin derse yönelik tutumları, kız öğrencilerin tutumlarına göre İngilizce dersindeki başarılarını daha fazla etkilediği görülmektedir.

Erkek öğrenciler 96.7, kız öğrencileri ise 105.4 tutum puanı ortalamasına sahiptirler. Kız öğrencilerin derse yönelik olarak erkek öğrencilerden daha olumlu tutumlara sahip oldukları sonucuna ulaşılabilir. 5. sınıflar genelinde ise tutum puanı ortalaması 100.9'dur. 5. sınıf düzeyindeki öğrencilerin tutum puanları ile ders notları arasındaki korelasyon değeri .569'dur. Bu değere göre 5. sınıf öğrencilerinin derse yönelik tutumları ders notlarını etkilemektedir.

3.1.3. İngilizce Dersine Yönelik 6. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki

Araştırmaya 6. sınıf düzeyinden 95'i kız, 101'i erkek olmak üzere 196 öğrenci katılmıştır. Tablo 3-3'de öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı (r) değerleri verilmiştir.

Tablo 3.3: İngilizce Dersine Yönelik 6. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları

	Pearson korelasyon katsayısı	Tutum puanı ortalaması	n (öğrenci sayısı)
Kız	.429	98.2	95
Erkek	.389	92.2	101
Toplam	.419	95.1	196

Kız öğrencilerin derse yönelik tutumları ile ders notları arasındaki ilişkiyi değerleyen korelasyon katsayısı .429'dur. Bu değer, 6. Sınıftaki kız öğrencilerin sahip oldukları tutumun ders notunu etkilediğini göstermektedir. 6. sınıftaki erkek öğrencilerin derse yönelik tutumları ile ders notları arasındaki korelasyon katsayısı

.389 olarak bulunmuştur. Buradan erkek öğrencilerin derse yönelik tutumlarının ders notlarını etkilediği fakat bu etki düzeyinin yüksek olmadığı sonucuna varılabilir. Kız öğrencilerin ise derse yönelik tutumlarının ders başarılarını erkeklere oranla daha fazla etkilediğine ulaşılabilir.

Araştırmaya katılan 6. sınıf öğrencilerinin genelinde, .419 korelasyon katsayısı elde edilmiştir. Bu sonuca göre, öğrencilerin derse ilişkin tutumlarının ders notlarını –belirgin bir seviyede olmamasına rağmen- etkilediğini göstermektedir. 6. sınıfa devam eden kız öğrencilerin tutum puanları ortalaması 98.2; erkek öğrencilerin ise 92.2 olarak gözlenmiştir. Kızların tutum puanları erkek öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir. 6. sınıfların tutum puanı ortalaması 95.1’dir.

3.1.4. İngilizce Dersine Yönelik 7. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki

Araştırmaya 7. sınıf düzeyinden 77’i kız, 89’u erkek olmak üzere 166 öğrenci katılmıştır. Tablo 3-4’de öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı (r) değerleri verilmiştir.

Tablo 3.4: İngilizce Dersine Yönelik 7. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları

	Pearson korelasyon katsayısı	Tutum puanı ortalaması	n (öğrenci sayısı)
Kız	.544	96.5	77
Erkek	.370	86.0	89
Toplam	.483	90.9	166

Kız öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ve ders notları arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon katsayısı .544’tür. Bu değer 7. Sınıftaki kız öğrencilerin tutumlarının İngilizce dersindeki başarılarını etkilediğine işaret etmektedir. Erkek öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarıyla ders notları arasındaki korelasyon katsayısı .370’dir. Bu sınıf düzeyine devam eden erkek öğrencilerin tutumları, ders başarılarını etki düzeyi kuvvetli olmamasına rağmen kısmen etkilediği söylenebilir.

Kız öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarının, erkek öğrencilerin tutumlarına göre ders başarılarını daha fazla etkilediği görülmektedir.

Kız öğrencilerin tutum puanı ortalaması 96.5; erkek öğrencilerin ise 86.0'dır. Bu sonuca göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu sonuçlara sahip oldukları söylenebilir. 7. sınıflar genelinde ise tutum puanı ortalaması 90.9 olarak hesaplanmıştır. 7. sınıf öğrencilerinin derse ilişkin tutum – ders başarıları ilişkisini değerleyen korelasyon katsayısı .483'tür. Bu değere göre, 7. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine ilişkin tutumlarının ders notlarını etkilediği sonucu çıkarılabilir.

3.1.5. İngilizce Dersine Yönelik 8. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki

Araştırmaya 8. sınıf düzeyinden 64'ü kız, 69'u erkek olmak üzere 133 öğrenci katılmıştır. Tablo 3-5'de öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı (r) değerleri verilmiştir.

Tablo 3.5: İngilizce Dersine Yönelik 8. Sınıf Öğrencilerinin Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki, Tutum Puanı Ortalamaları

	Pearson korelasyon katsayısı	Tutum puanı ortalaması	n (öğrenci sayısı)
Kız	0.613	94.0	64
Erkek	0.338	83.1	69
Toplam	0.526	88.4	133

8. sınıfa devam eden kız öğrencilerin tutumları ile İngilizce dersi başarıları arasındaki ilişkiyi derecelendiren korelasyon katsayısı .613'tür. Kız öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarının ders başarılarını önemli düzeyde etkilediği görülmüştür. 8. sınıf erkek öğrencilerinin dersine dair tutumları ile ders notları arasındaki ilişkiyi ifade eden korelasyon katsayısı .338'dir. Buna göre 8. sınıf erkek öğrencilerinin tutumları ders notlarını kısmen etkilemektedir. Fakat bu ilişkinin düzeyinin kuvvetli olduğunu söylemek güçtür.

Kız öğrencilerin tutum puanı ortalamaları 94.0; erkek öğrencilerin ise 83.1'dir. Kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre İngilizce dersine ilişkin daha tutumlara sahiptirler. 8. sınıflar genelinde derse yönelik tutum ve ders notu arasındaki ilişkiyi değerleyen katsayı .526'dır. 8. sınıf öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının, İngilizce dersindeki başarılarını etkilediği söylenebilir.

3.2. İngilizce Dersine Yönelik Tutum ile Ders Başarısı Arasında Bir İlişki Var Mıdır?

3.2.1. Tüm Sınıflar Düzeyinde Tutumlar ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki

Araştırmaya tüm sınıf düzeyinden katılan öğrencilerin ders notları ile tutum puanları arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı (r) değerleri Tablo 3-6'da verilmiştir.

Tablo 3.6: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Düzeyinde İngilizce Dersine Yönelik Tutumları ile Ders Notları Arasındaki İlişki ve Tutum Puanı Ortalamaları

	N	Tutum puanı ortalaması	Pearson korelasyon katsayısı
4. sınıflar	202	105.9	.418
5. sınıflar	198	100.9	.569
6. sınıflar	196	95.1	.419
7. sınıflar	166	90.9	.483
8. sınıflar	133	88.4	.526
Genel	895	97.0	.512

Araştırmadaki 202 4. Sınıf öğrencisinin derse yönelik tutumları ile ders başarısı arasındaki korelasyon katsayısı .418 olarak hesaplanmıştır ve tutumlarının İngilizce dersindeki başarılarını etkilediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. 4. sınıfların tutum puanı ortalaması 105.9'dur ve tüm sınıf düzeylerinde en yüksek tutum puanı ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Tutum puanlarının en yüksek ortalamaya

sahip olduğu 4. sınıf öğrencilerinin korelasyon değerlerinin de en düşük değere sahip olduğu gözlenmektedir.

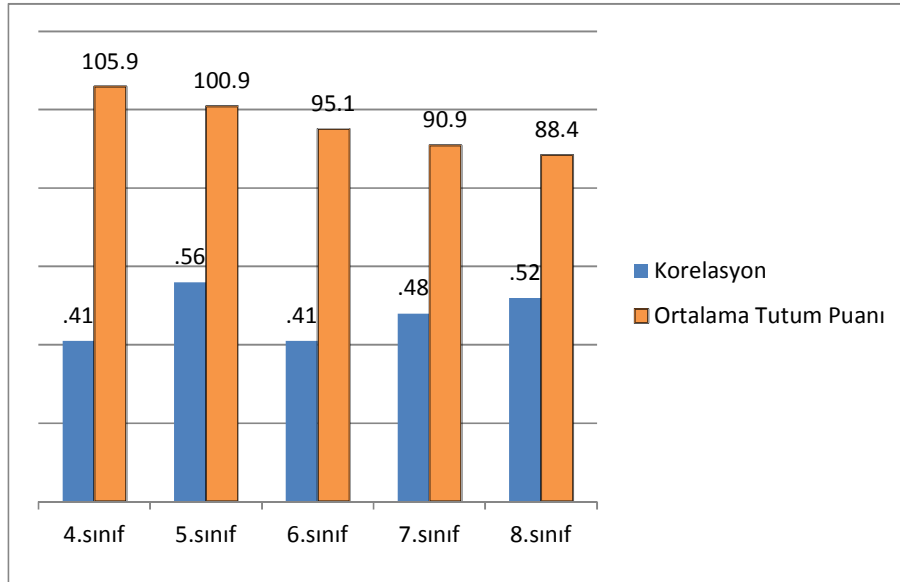
5. sınıf düzeyinde 198 öğrenci ankette yer almaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin tutumları ile ders notları arasındaki korelasyon değeri .569'dur ve tutumlarının ders başarı düzeylerini etkilediği görülmektedir. Ayrıca tüm sınıf düzeylerinde en kuvvetli tutum puanı-ders notu ilişkisi saptanmıştır. 5. sınıfların tutum puanı ortalaması 100.9'dur.

6. sınıflarda 196 öğrenciye ait İngilizce dersine ilişkin tutum ve bu derse ait notların korelasyon değeri 0.419 olarak bulunmuştur. Bu değer, öğrencilerin tutumlarının ders başarısını etkilediğini göstermektedir. 6. sınıflarda tutum puanı ortalaması 95.1 olarak hesaplanmıştır.

7. sınıfa devam eden 166 öğrenci araştırmada yer almıştır ve öğrencilerin tutum ve ders notu ilişkisi ifade eden korelasyon değeri .483'tür ve bu değere göre öğrenci tutumları İngilizce ders notlarını etkilemektedir. 7. sınıf düzeyinde tutum puanı ortalaması 90.9'dur.

133 ilköğretim son sınıf öğrencisinin tutum – ders notu ilişki değeri .526 olarak bulunmuştur. Korelasyonun 5. sınıflardan sonra en kuvvetli olduğu sınıf düzeyi 8. sınıflardır ve derse yönelik tutumları ders başarılarını etkilemektedir. Tutum puanı ortalaması 88.7'dir ve tüm sınıf düzeylerinde en düşük tutum puanı ortalamasına sahiptirler.

Tablo 3.7: Sınıf Düzeyleri Bazında Tutum-Ders Notu İlişkisi Değerleri ve Tutum Puanı Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tüm öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile ders notları arasındaki korelasyon değeri .512'dir. Genel olarak öğrencilerin tutumları ders notlarını etkilemektedir. Fakat 5. ve 8. sınıflarda korelasyon değeri toplama ait korelasyon değerinin üzerindeyken, 4, 6 ve 7. sınıflardaki ilişki değeri .512'nin altındadır, buna rağmen bu sınıflarda da tutum puanı – ders notu ilişkisi ortalama düzeydedir.

Ankete dahil olan tüm öğrencilerin tutum puanı ortalaması 97.0'dir. En yüksek tutum puanına sahip olan sınıf düzeyi 4. sınıflar, en düşük tutum puanına sahip sınıf düzeyinin ise 8. sınıflar olarak bulunmuştur. Ayrıca 4. sınıftan ilköğretim son sınıfa kadar tutum puanlarının azalırken, korelasyon değerinin değişkenlik gösterdiği görülmüştür.

3.3. İngilizce Dersine Yönelik Tutum ile Ders Başarısı Arasında Cinsiyet Açısından Bir Farklılık Var Mıdır?

3.3.1. Cinsiyete Göre Tutumlar ve Ders Başarıları Arasındaki İlişki

Tablo 3.8: Cinsiyet Bazında Tutum- Ders Notu İlişkisi Değerleri ve Tutum Puanı Ortalamaları

	Kız		Erkek	
	Korelasyon Değeri	Tutum Puanı Ortalaması	Korelasyon Değeri	Tutum Puanı Ortalaması
4. Sınıflar	.486	108.3	.361	103.8
5. Sınıflar	.497	105.4	.586	96.7
6. Sınıflar	.429	98.2	.389	92.2
7. Sınıflar	.544	96.5	.370	86.0
8. Sınıflar	.613	94.0	.338	83.1
Toplam	.503	101.1	.482	93.3

İlköğretime devam eden 4, 5, 6, 7. ve 8. sınıflardan 423 kız, 472 erkek olmak üzere toplam 895 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırmadaki kız öğrencilerin tutumları ile ders notları arasındaki ilişkiyi ifade eden korelasyon değeri .503'tür ve bu sayı kız öğrencilerin tutumlarının İngilizce dersindeki başarılarını etkilediğini göstermektedir.

Erkek öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile ders notları arasındaki korelasyon katsayısı .482'dir. Bu sonuca göre erkek öğrencilerin de derse yönelik tutumları ders başarılarını etkilemektedir.

Kız öğrencilerin tutum puanı ortalaması 101.1; erkek öğrencilerin ise 93.3'tür. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kısmen daha olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir. Araştırmadaki tüm ilköğretim öğrencilerinin tutum puanı ortalaması 97.0'dir.

Araştırmadaki tüm öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile ders notları arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon değeri .512'dir ve bu değere göre

İlköğretim öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları ders notlarını etkilemektedir.

SONUÇ

Çağımızda, bilim ve teknoloji dünyasında yaygın olarak kullanılan bir dil olan İngilizceyi öğrenmek, kendini gerçekleştirmek isteyen bireylerin eğitim hayatındaki basamaklardan biridir. İlköğretim çağında başlayan İngilizce eğitimi, birey yükseköğretime başlayana ya da eğitim hayatını tamamlayana kadar devam etmektedir. Erken yaşlarda öğrenilmeye başlanması ne yazık ki dilin içselleştirilmesi ve etkin bir şekilde kullanılabilmesi için yeterli olamamaktadır. İngilizce eğitiminde başarı elde edilememesinin nedenleri kalıtsal, çevresel, sosyo-ekonomik kaynaklı etkenler olabileceği gibi bireyin hedef dili öğrenemeyeceğine dair kaygısı, dil öğrenmeye yönelik tutumları gibi psikolojik dayanaklı etkenler de olabilmektedir. Bu araştırmada, öğrenmede etkili olduğu düşünülen tutumların ders başarısı üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır.

- Araştırma, ilköğretimde ilk kez İngilizce eğitimi almaya başlayan 4. sınıf öğrencilerinin derse yönelik olumlu tutumlara sahip olduklarını göstermiştir. 4. sınıfa devam eden kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahiptir. Öğrencilerin derse ilişkin tutumları ders başarılarını etkilemektedir. Kız öğrencilerde, tutumların, ders başarısını etkileme durumu erkek öğrencilerin tutumlarının ders başarısını etkileme durumundan daha fazladır.
- İlköğretim 5. sınıf öğrencileri İngilizce dersine yönelik olumlu tutumlara sahiptir ve diğer sınıf düzeylerinden farklı olarak 5. Sınıfa devam eden erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahiptir. 5. Sınıf öğrencilerinin derse yönelik tutumları İngilizce dersindeki başarılarını önemli düzeyde etkilemektedir. Bu sınıf düzeyindeki kız ve erkek öğrencilerin derse ilişkin tutumlarının ders başarılarını etkilediği görülmüştür fakat bu tutumların ders başarısını etkileme durumu kız öğrencilerde daha yüksektir.
- 6. sınıf öğrencileri İngilizce dersine yönelik olumlu tutumlara sahiptirler. Kız öğrenciler, erkek öğrencilere kıyasla derse ilişkin daha olumlu tutumlara sahiptirler. Genel olarak 6. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları ders

başarılarını etkilemektedir. Sonuçlar, kız öğrencilerin tutumlarının ders başarısına olan etki düzeyinin erkek öğrencilerinkinden daha yüksek olduğunu göstermektedir.

- 7. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik olumlu tutumlara sahip oldukları gözlenmiştir. İngilizce dersine ilişkin olarak kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahiptir. 7. sınıf genelindeki öğrencilerin tutumları ders başarılarını önemli düzeyde etkilemektedir. Erkek öğrencilerin derse yönelik tutumlarının ders başarılarını etkilemesine rağmen bu tutumların ders başarısını etkileme düzeyi kız öğrencilerde daha yüksektir.

- 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin İngilizce dersine ilişkin olumlu tutumları olduğu saptanmıştır. Diğer sınıf düzeylerinde de olduğu gibi kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahiptir. 8. sınıf öğrencilerinin tutumları İngilizce dersindeki başarılarını fark edilir düzeyde etkilediği görülmüştür. Araştırma dahilindeki tüm sınıf düzeyleri arasında en fazla 8. sınıf düzeyindeki kız öğrencilerin tutumlarının ders başarısını etkilediği, bu oranın erkek öğrencilerde ise tam tersi şekilde, tutumların en az şekilde ders notlarını etkilediği saptanmıştır.

İlköğretimdeki tüm sınıf düzeylerinde, İngilizce dersine ilişkin en olumlu tutumlara 4. sınıf öğrencilerinin sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç, Er (2009)'ın araştırmasındaki “6. sınıf öğrencilerinin üst sınıflardaki öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahiptir” bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Sınıf düzeyinin artışıyla derse yönelik tutumlara sahiplik düzeyi arasında ters orantı olduğu gözlenmiştir. Kaçar ve Zengin (2009), araştırmalarında sınıf düzeyindeki yükselişe bağlı olarak yabancı dile yönelik öğrencilerin olumsuz tutum geliştirdiklerini belirlemişlerdir. 4. sınıf öğrencileri en olumlu düzeydeki tutumlara sahip olmalarına rağmen diğer sınıf seviyelerine kıyasla bu durumun ders başarılarını en düşük düzeyde etkilediği sonucuna varılmıştır. 5. ve 8. sınıflar düzeyindeki öğrencilerin tutumlarının ders başarılarını önemli düzeyde etkilediği ancak bu etki düzeyinin en yüksek olduğu sınıfın 5. sınıflar olduğu saptanmıştır. Bu anlamda 5. ve 8. sınıf öğrencilerini 7. sınıf öğrencileri takip etmektedir.

İlköğretim genelindeki kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları gözlenmiştir. Naranayan, Rajasekaran Nair ve Iyyappan (2008)'ın lisans düzeyindeki öğrenciler üzerindeki araştırmasında da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre İngilizce dersine ilişkin daha olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir. Kız öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ders başarılarını önemli düzeyde etkilemektedir. Tutumların ders başarısını etkileme düzeyinin en yüksek olduğu sınıf düzeyi ve grup, 8. sınıfa devam eden kız öğrenciler olarak belirlenmiştir. Bu etkileme düzeyi, erkek öğrencilerin tutumlarının ders başarılarını etkileme düzeyinden daha yüksektir. Selçuk (1997)'un da üniversite öğrencileri üzerinde tutum ile ders başarısı arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında İngilizce dersine ilişkin tutumların ders başarılarını etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Öneriler:

Eğitim alanında araştırmaların artarak sürdürülmesi eğitimdeki sorunlara çözüm getirilmesi ve eğitim kalitesinin artırılması açısından önem arz etmektedir.

Bu araştırmada 4. sınıftan başlayarak 8.sınıfa kadar derse ilişkin olumlu tutumların azaldığı gözlenmiştir. Bu değişimin nedeni başka bir araştırmanın konusu olabilir. Tutumun ders başarısı üzerindeki etkisi, yalnızca öğrencilerin 1. dönemdeki ders notları üzerinden araştırılmıştır. Araştırma daha uzun bir süreci kapsayacak şekilde zamana yayılabilir ve süreç içerisindeki tutum – ders başarısı ilişkisi incelenebilir.

İngilizce dersine ilişkin tutumun temelini oluşturan etkenler incelenebilir.

Olumsuz olarak değerlendirilen tutumların nasıl olumlu olarak değiştirilebileceği araştırılabilir.

Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları ve derse ilişkin tutumlarının ders başarılarını erkeklerinkinden daha fazla etkilediği gözlemlenmiştir. Cinsiyet bazında yabancı dile yönelik tutumların oluşmasına sebep olan etkenler ele alınabilir.

İngilizce öğretmenlerinin öğrencilerin tutum oluşturma sürecindeki etkileri daha uzun bir zamanı kapsayan bir araştırmanın konusu olabilir.

KAYNAKÇA

- About Youssef, Inas Mohamed (2005); *Communication Skills*, Center for Advancement of Postgraduate Studies and Research in Engineering Sciences, Cairo.
- Ajzen, Icek (2005); *Attitudes, Personality and Behavior*, Open University Press, New York.
- Aküzal, Gül (2009); “İlköğretim 4-8. Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi (Adana Örneği),” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Algeo, John (2010); *The Origins and Development of the English Language*, 6th Edition, Cengage Learning, Boston.
- Atlı, Işıl (2008); “Young Language Learners’ Attitude Towards English Lessons in Turkish Elementary Schools,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Augustinos, Martha, Iain Walker ve Ngaire Donaghue (2006); *Social Cognition: An Integrated Introduction*, 2nd Edition, SAGE Publications, New Delhi.
- Aydın, Selami ve Savaş Yeşilyurt (2009); “Çocukların İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarının Sınav Kaygı Düzeyine Etkisi,” *4th Congress of Social Science Education*, 7-9 October, Ataturk Education Faculty of Marmara University, Istanbul.
- Aydoslu, Ulviye (2005); “Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (B.E.F. örneği),” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Bademci, Vahit (2006); “Güvenirliği Doğru Anlamak ve Bazı Klişeleri Yıkarak: Bilinenlerin Aksine, Cronbach’ın Alpha Katsayısı, Negatif ve “1’den Küçük Olabilir,” *Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 12, s. 3-26.
- Barber, Charles (2000); *The English Language: A Historical Introduction*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Blankson, Samuel (2005); *Attitude*, Lulu Press Incorporated, ?.
- Bohner, Gerd ve Michaela Wänke (2002); *Attitude and Attitude Change*, 3rd Edition, Cornwall.
- Cebeci, Fatma Bilgin (2006); “Mesleki ve Teknik Lise Öğrencilerinin İngilizce Derslerine Yönelik Tutumları,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

- Çelebi, Mustafa Durmuş (2006); “Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi,” *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 21, s. 285-307.
- Creswell, W. John (2003); *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*, Merrill Prentice Hall, Ohio.
- Crystal, David (2003); *English As A Global Language*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Demircan, Ömer (1993); *Türkiye’de Yabancı Dil*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Demirel, Özcan (2010); *Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu, Dil Biyografisi, Dil Dosyası*, 5. Baskı, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- Ekmekyeryemezöğlu, Nilgün (2010); “İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Dersindeki Başarı Durumlarına Etki Eden Sosyo-Kültürel Faktörler,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Er, Çağatay (2009); “Students’ Attitudes to Language Learning at Secondary Level of Primary School in Aladağ, Adana,” Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Finegan, Edward (2012); *Language, Its Structure and Use*, Wadsworth Cengage Learning, Boston.
- Fırat, Aydın (2009); “A Study on Young Learners’ Attitudes Towards Learning English,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Güler, Nur (2004); “İlköğretim 5. Sınıf İngilizce Öğretiminde Çoklu Zeka Uygulamalarının Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi,” Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Hegar, Kathryn W. (2012); *Modern Human Relations at Work*, 3rd Edition, Cengage Learning, Ohio.
- Henerson, E. Marlene, Lynn Lyons Morris ve Carol Taylor Fitz-Gibbon (1987); *How to Measure Attitudes*, SAGE Publications, California.
- Hewstone, Miles ve Wolfgang Stroebe (2001); *Introduction to Social Psychology: A European Perspective*, 3rd Edition, Blackwell Publishing, Cornwall.
- Işık, Ali (2008); “Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlar Nereden Kaynaklanıyor?” *Journal of Language and Linguistic Studies*, Vol. 4, No.2, p. 15-26.
- İnal, Sevim, İlke Evin ve A. Seda Saracaloğlu (2005); “The Relation Between Students’ Attitudes Toward Foreign Language and Foreign Language Achievement,” *Dil Dergisi*, Sayı 130, s. 38-53.

- İnceoğlu, Metin (2000); *Tutum, Algı ve İletişim*, 3. Baskı, İmaj Yayıncılık, Ankara.
- İnceoğlu, Metin (2010); *Tutum, Algı ve İletişim*, 5. Baskı, İmaj Yayıncılık, Ankara.
- Jeremiah, Ken (2005); *Foreign Language Made It Easy*, iUniverse Books, Lincoln
- Kaçar, Işıl Günseli ve Buğra Zengin (2009); “İngilizce’yi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Dil Öğrenme ile İlgili İnançları, Öğrenme Yöntemleri, Dil Öğrenme Amaçları ve Öncelikleri Arasındaki İlişki: Öğrenci Boyutu,” *Journal of Language and Linguistic Studies*, Volume 5, No. 1, p. 55-89.
- Karahan, Firdevs (2007); “Language Attitudes of Turkish Students Towards the English Language and Its Usage in Turkish Context,” *Journal of Arts and Sciences*, Sayı 7, s. 73-87.
- Karapirinler, Ertan (2006); “Özel İlköğretim Okullarında İkinci Yabancı Dil Öğretimi,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Koydemir, Fulya (2001); “Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Lakshmi, Gadde Bhuvaneswara (2003); *Attitude Towards Science*, Discovery Publishing House, New Delhi.
- Maio, Gregory R. Ve Geoffrey Haddock (2010); *The Psychology of Attitudes and Attitude Change*, Psychology Press, Cornwall.
- Manfredo, Michael J. (2008); *Who Cares About Wildlife: Social Science Concepts for Exploring Human Wildlife Relationships and Conservation Issues*, Springer Science Bussiness Media, New York.
- Martin, Barbara L. ve Leslie J. Briggs (1986); *The Affective and Cognitive Domains: Integration for Instruction and Research*, Educational Technology Pubns, New Jersey.
- McKnight, Wil ve Elwood N. Chapman(2002); *Attitude: Your Most Priceless Possession*, 4th edition, Crisp Publication, Canada.
- MEB (2006); İlköğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar).
- Mukherjee, Kumkum (2009); *Principles of Management and Organizational Behaviour*, The McGraw-Hill Companies, New Delhi.
- Narayanan, R., N. Rajasekaran Nair ve S. Iyyappan (2008); “Some Factors Affecting English Learning at Tertairy Level,” *Iranian Journal of Language Studies*, Vol. 2, no. 4, p. 485-512.

- Oskamp, Stuart ve P. Wesley Schultz (2004); *Attitudes and Opinions*, 3rd Edition, Hamilton Printing Company, New Jersey.
- Özkalp, Enver, Hüsnü Arıcı, Rüveyde Bayraktar, Orhan Aydın, Buket Erkal ve Ali Uzunöz (2002); *Davranış Bilimlerine Giriş*, 3. Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Özdemir, Emsal Ateş (2006); “Türkiye’de İngilizce Öğreniminin Yaygınlaşmasının Nedenleri,” *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, s. 28-35.
- Özsoy, Osman (2003); *Etkin Öğrenci, Etkin Öğretmen, Etkin Eğitim*, Hayat Yayınları, İstanbul.
- Perloff, Richard M. (2003); *The Dynamics of Persuasion: Communication and Attitudes in the 21st Century*, 2nd Edition, Lawrence Erlbaum Associates Publishers, New Jersey.
- Petty, Richard E. ve John T. Cacioppo (1996); *Attitudes and Persuasion: Classic and Contemporary Approaches*, Westview Press, Oxford.
- Pilancı, Hülya (2004); *Türk Dili*, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Sapir, Edward (2006); *Language, An Introduction to The Study Of Speech*, The Echo Library, Middlesex.
- Selçuk, Esin (1997); “İngilizce Dersine Karşı Tutum ile Bu Dersteki Başarı Arasındaki İlişki,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Sevinç, Kemal Ümit (2006); “İlköğretim Okullarında İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Diyarbakır Örneği,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Şimşek, Hasan ve Ali Yıldırım (2008); *Nitel Araştırma Yöntemleri*, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Tan, Şeref ve Alaattin Erdoğan (2004); *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*, Genişletilmiş 5. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Tekin, Halil (t.y.); *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, 17. Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara.
- Tekindal, Satılmış (2000); *Duyuşsal Özelliklerin Ölçülmesi için Araç Oluşturma*, Kocaeli Kitap Kulübü Yayınları, Kocaeli.
- Tiwari, Saket Raman (2008); *Teaching of English*, A P H Publishing Corporation, New Delhi.

Trimnell, Edward (2005); *Why You Need A Foreign Language and How to Learn One*, Crest Publishing, Beechmont.

Tok, Hidayet ve Sebahattin Arıbaş (2008); “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Yabancı Dil Öğretimi,” *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 15, s. 205-227.

Ünlü, Sezen (2004); *Sosyal Psikoloji*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

EKLER

Ek 1: İngilizce Dersine Yönelik Tutum Anketi

Değerli arkadaşlar! Bu anket İngilizce dersine yönelik tutumunuzu belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Burada belirteceğiniz görüşler yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır. Cevaplarınızın kesinlikle gizli tutulacağından emin olunuz. Araştırmanın başarısı sizin vereceğiniz cevaplara bağlıdır. Bu nedenle içtenlikle ve gerçek görüşlerinizi yazmanız bizim için büyük önem taşımaktadır. Her maddeyi dikkatle okuyup belirtilen görüşün sizin görüşünüze ne derece uyduğunu ya da uymadığını belirleyiniz. Lütfen tüm soruları yanıtlayınız ve her madde için bir seçeneği işaretleyiniz.

	Kız	Erkek		4	5	6	7	8
Cinsiyet			Sınıf					

	1	2	3	4	5
Ders Notum					

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	İngilizce öğrenebileceğimi düşünüyorum.					
2	İngilizce benim için kolay bir derstir.					
3	İngilizce çalışmaya değer, gerekli bir derstir.					
4	İngilizce dersinde başarılı olabileceğimi düşünüyorum.					
5	İngilizce benim en iyi olduğum derstir.					
6	İngilizce dersinden iyi notlar alabiliyorum.					
7	İngilizce'ye faydalı olduğunu bildiğim için çok çalışıyorum.					
8	Okulda İngilizce dersleri için fazla zaman olmalıdır.					
9	İngilizce dersleri eğlencelidir.					
10	İngilizce dersleri ilgi çekicidir.					
11	İngilizce dersleri heyecan vericidir.					

12	İngilizce derslerinde kendimi rahat hissediyorum.					
13	İngilizce derslerinde kendimi başarılı hissediyorum.					
14	İngilizce dersleri bende merak uyandırıyor.					
15	İngilizce dersinde sorulan sorulara istekle cevap veriyorum.					
16	İngilizce dersinde öğretmenlerime sorular soruyorum.					
17	İngilizce dersinde öğrendiklerimi okul dışında kullanacağımı biliyorum.					
18	İngilizce dersinde öğrendiklerim bana gelecekte yardımcı olacaktır.					
19	Gelecekte İngilizce alanında uzmanlaşmak istiyorum.					
20	İngilizce ile ilgilenmenin eğlenceli olduğunu düşünüyorum					
21	İngilizce biliyor olmak bana kendimi önemli hissettiriyor.					
22	İngilizce öğretmenlerim bana İngilizce'de ilerleme yeteneğim olduğunu hissettiriyor.					
23	İngilizce dersinde başarılı olmak geleceğim için önemlidir.					
24	İngilizce'de ileri düzeyde çalışabileceğime inanıyorum.					